

„Kissé bizarr módon ez a missziói robbanás egy Istenre hagyatkozó álomból kapja a gyújtó szikrát.”

Határnyitás – kétezer éve
▶ 3. oldal

„...bár mi nagyon nem keresztény zenét játszunk, alapvetően mégis istenhívó a muzsikálásunk.”

Beszélgés Ferenzi Györggyel
▶ 5. oldal

„Kérdés, a keresztények mit mondanak ebben a helyzetben? Hol az a hiteles, meggyőző útmutatás, amelyet meghallván az emberek a homlokukra csapnak, és azt mondják: ez igen! Végre egy világos válasz!”

Rosszkedvünk nyara ▶ 6. oldal

„Az író: megőrzött szavai. Kienged a föld fagy... szőlőnyitás idején... mesetarisznya... madárlátta kenyér... Ezért jó magyarnak lenni, ilyen múlt-szavak örömeért. Móra újra fölfedezéséért!”

A legráibb magyar elbeszélő ▶ 5. oldal

SEMPER REFORMANDA

„A keresztény ember tiszta, büntelen szentségileg, mert rajta van Isten jegye, a keresztység. Bűnei mind halottak, s meghal maga is kegyelemben, hogy az ítéletnapkor tisztán, büntelenül támadjon fel. A szentségért tehát igaz, hogy büntelen. Mivel azonban ez most még nem teljes, hiszen még bűnös testben él, nem teljesen büntelen, nem mindenben tiszta, hanem kezd tisztulni bűneiből!”

▶ Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

Maszáj „harcosok” Piliscsabán – Beszámoló a 4. oldalon

FOTO: BREBOVSKY PÉTER

„Mindenki a maga nyelvén”

■ FABINY TAMÁS

A *Cselekedetek könyvében* olvashatjuk a pünködsi történetet. E szerint az apostolok, zúgó szélvihar kíséretében, a Jeruzsálemben összegyűlekedő sokasághoz szóltak. Jóllehet a zarándokok a világ különböző országaiból érkeztek, és számtalan nemzetet és nyelvet képviseltek, „...mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni” (ApCsel 2,6). Igen, mindenki a maga nyelvén! Lett légyen valaki pártus vagy méd, mezopotámiai vagy egyiptomi, zsidó vagy arab. A maga nyelvén hallhatta Péter apostol és a többiek tanúságtételét a meghalt és feltámadott Jézusról. Ismét mondom, mindenki a maga nyelvén.

Ami kétezer évvel ezelőtt lehetséges volt, az veszélybe kerülhet napjainkban. Nem a világ egy eldugott részén, hanem itt, Európa szívében. A Szlovákiában elfogadott nyelvtörvény ugyanis korlátozza az anyanyelvi jogokat. A szlovákiai földrajzi neveket nyilvánosan csak szlovákul lehet használni. A kulturális és oktatási programokat akkor is két nyelven kell felvezetni, ha ezt a hallgatóságból senki sem igényli. A kórházakban, szociális intézményekben csak akkor kommunikálhat az ápolószemélyzet nemzetiségi nyelven a betegekkel, ha az adott település lakóinak legalább húsz százaléka ahhoz a kisebbséghez tartozik. A hivatalok nem megfelelő szintű írásbeli nyelvhasználatra 100–5000 eurónyi pénzbírsággal büntethető.

Egyszer még az is előfordulhat, hogy az istentiszteleti életben is korlátozzák az anyanyelv használatát? Kassán vagy Pozsonyban (hogy ne mondjam, Košícén vagy Bratislavában) büntetni fogják, ha magyarul hangzik el: „Békesség néktek”? Mennyi büntetést kell majd fizetni egy „Tebenned bíztunk eleitől fogva” zoltárért vagy egy csak magyarul elmondott *Miatyánkért*? Egyforma tarifája lesz-e *Szenci Molnár Albertnek* és *Sztárai Mihálynak*? S a magyar himnuszra a legmagasabb büntetési tétel lesz érvényes? Elvárják majd, hogy a gyónásban így mondják a hívek: „Vétkeztem gondolattal, szóval, cselekedettel – és nyelvhasználatl...”?

Isten őrizzen meg minket a rettenetes vízió beteljesülésétől. Mert az nem lehet, hogy paragrafusok tűzoltómunkájával próbálják a pünködsi lángnyelveket kioltani. A szlovák nyelvtörvény ilyen irányú érvényesítésével súlyosan sérülnének azok az alapelvek is, amelyek az egyházak életét normális körülmények között meghatározzák. Ezért is tiltakoztak a napokban a történelmi egyházak egységesen a nyelvtörvény miatt.

Őszintén remélem, hogy aggodalmainkat a szlovák egyházi vezetők is osztják, hiszen ők is tudják, milyen fontos, hogy mind a magyarországi szlovák, mind a szlovákiai magyar hívek akadályoztatás nélkül, eleik nyelvén is megélhessék hitüket. A római katolikus egyházban a második vatikáni zsinat óta természetes az anyanyelvi misézés. Még messzebbre nyúlnak ezek a hagyományok a protestáns egyházak gyakorlatában. Luther nemcsak a Bibliát fordította németre, de természetesnek tartott az anyanyelvű istentiszteletet is. A vizsolyi Bibliához írt előszavában *Károli Gáspár* ezekkel a veretes szavakkal hangsúlyozta az anyanyelvi fordítás jelentőségét: „...szabad mindennek az Isten házába ajándékot vinni. Én azt viszem, azmit vihetek, tudniillik magyar nyelven az egész Bibliát. (...) Annakokáért minden keresztény olvasókat kérek, hogy az én munkámért engemet ne rágalmazzanak és meg ne keserítsenek, hanem nagy isteni félelemmel és hálaadással vegyék és olvassák ez magyar nyelvre fordított Bibliát.”

Mintha csak a mai szlovákiai magyarokhoz szólna a kolozsvári költő, *Reményik Sándor* *Az ige* című verse: „Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek, / És áhíttal ejtsétek a szót, / A nyelv ma néktek végső menedéktek, / A nyelv ma tündérvár és katakombá, / Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!”

A Biblia a vigasztalás könyve. Így például erőt meríthetünk az ószövetségi Dániel sorsából. A babilóniai fogságba került három fiatal kötelezték ugyan a káldeusok írásának és nyelvének használatára, de lelkük mélyén ők megőrizték zsidóságukat. Büntetésül tüzes kemencébe, majd oroszlánok vermébe hajították őket, ám az Úr a nyomorúságban is velük volt, és nem engedte, hogy elpusztuljanak.

Mindez elsősorban arra kötelez minket, hogy együttesen lépjünk fel az európai szellemiségű távoli törvény ellen. Másodsorban arra, hogy leleményes módon segítsük meg nehezebb helyzetbe kerülő testvéreinket. Harmadsorban pedig arra, hogy óvjuk és védjük anyanyelvünket, határon innen és túl. Úgy, ahogyan azt a *Noé bárkájára felé* című versében *Kányádi Sándor* írja: „Be kell hordanunk, hajtánunk mindent. / A szavakat is. Egyetlen szó, / egy tájszó se maradjon kint. / Semmi sem fölösleges. // Zuhoghat akár negyvenezernap / és negyvenezerejjel, ha egy / buboréknyi lelkiismeret- / furdalás sem követi a bárkát. // Mert leapad majd a víz. / És fölszárad majd a sár. // És akkor majd a megőrzött, / a meglévő szóból újra- / teremthetjük magát / az első búzaszemet / ha már igével élünk / tovább nem lehet.”

A miniszterelnökkel tárgyaltak a történelmi egyházak vezetői

A történelmi egyházak vezetői *Bajnai Gordon* miniszterelnökkel tárgyaltak július 8-án, szerdán a Parlamentben. A megbeszélésen egyebek között szó esett a gazdasági válságról és az egyházak krízisalapban vállalt szerepéről.

Az eseményen részt vett *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter és *Kiss Péter* társadalompolitikai miniszter.

A Magyarországi Evangélikus Egyházat *Ittész János* elnök-püspök és *Pröhle Gergely* országos felügyelő képviselte.

▶ MTI

▶ Bővebben a 3. oldalon

A magyarországi történelmi egyházak nyilatkozata a szlovákiai nyelvtörvényről

Mi, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége vezetői aggasztónak tartjuk, hogy Szlovákiában a közelmúltban elfogadott úgynevezett nyelvtörvény értelmében büntetni lehet a magyar nyelv használatát.

Az elfogadott nyelvtörvény súlyosan sérti a Szlovákiában kisebbségben élők jogait, és nagyban nehezíti mindennapjaikat. Támogatjuk a Magyar Köztársaság kormányának és a parlamenti pártoknak a nyelvtörvényt elítélő nyilatkozatait, és kérjük őket, hogy lehetőségeik szerint tegyenek meg mindent az európai testületknél az elfogadott törvény visszavonására, az évezredes zsidó-keresztény értékrend jegyében fogant európai együttélés szabályainak megtartására.

Az elfogadott szlovákiai nyelvtörvény alapvető európai értékeket és szabályokat sért, ezért az nem tekinthető pusztán egy ország belügyének. Egyházaink képviseletében nemzetközi egyházi szervezetek segítségét is fogjuk kérni, hogy tegyenek lépéseket az elfogadott szlovákiai nyelvtörvény visszavonásáért.

Budapest, 2009. július 8.

Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, Magyarországi Református Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége

„Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges”

Országos missziói konferencia

▶ A misszió és az evangélizáció ügyéért felelősséget érző s tenni akaró lutheránus christianusok ez évben is találkoztak. A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban július 8. és 11. között rendezett konferencián az esztendő vezérigéjének fényében – „Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges” – elhangzott tanúságtételek által erősödtek meg a további szolgálatra. Miként a színes templomablakok üvegdarabkái a saját színükre festik a rajtuk átsugárzó napfényt, a szemlélő számára mégis egységes a kép, úgy ragyogott fel minden elhangzott „egy-ügyű” igeszólgalat, előadás, ének, bizonyágtétel által a misszióra elhívó s kiküldő Jézus Urunk alakja. Csak vele és általa lehetséges a hiteles evangélizáció, a tanítvánnyá létel és tétel! Ezekből villant fel néhány mozaikot a bőség zavarával küzdő tudósító.

Az alaphangot a *Híd* evangélikus missziói magazin idei második száma adta meg; fókuszában a misszió állott, amely nem program, hanem állapot.

Nyitóáhitatában *Gáncs Péter*, a misszió területét is felügyelő püspök a kezdetekre irányította a jelenlévők figyelmét. Kétezer éve Kis-Ázsiából érkezett meg Európába az evangélium, amikor az Úr megnyitotta Lúcia szívét, ő pedig a házat is a misszionáriusok előtt.

▶ Folytatás a 4. oldalon

Oratio œcumenica

Félelmeket eloszlató Teremtőnk, aki legyőzted minden ellenségedet! Imádat borulunk le előtted. Köszönjük neked, hogy te a segítségünkre sietsz bűneink ellenére. Áldott légy szavadért – add meg nekünk, hogy igéd életünk alapja legyen! Ma is hirdeted, hogy összes adósságunkat a keresztfára szögeztetted. Szegezd szemünket a megfeszített Krisztusra! Temess el minket keresztségünkben, hogy meghaljunk a bűnök: tégy hit által részeseivé Fiad halálának! Add nekünk ugyanakkor az újjászületés ajándékát, hogy Lelked által részesei lehessünk Krisztus feltámadásának is, hogy neked éljünk – az immár soha el nem múló, örök életet!

Diadalmenben vonuló Megváltónk! Hálás szívvel gondolunk arra, hogy a te erőddel indulhatunk neki az előttünk álló új hétnek. Adj hitet szívünkbe, hogy hűségesen elvégezzük feladatainkat, hogy segítőkészen hordozni tudjuk mások terheit, hogy neked tetszően vezethessük a ránk bízottakat, hogy szavainkkal és tetteinkkel egyaránt bizottságot tegyünk embermentő szeretetedről, feltámadásod győzelmes erejéről!

Oly sokszor lankadunk el az élet harcaiban – mindenekelőtt saját bűneink ellen küzdve. Erősíts meg minket, hogy ellenálljunk a kísértéseknek, hogy oda tudjunk állni felebarátunk mellé, támogatva őt! Add, hogy szívünk ne legyen érzéketlen a betegek iránt, szenvedéseik iránt! Légy a magányosakkal, akikre talán napokig nem nyit ajtót senki! Adj együttérzést mindazok iránt, akik nyomorúságban vannak!

Ébreszd bennünk az irgalmasság lelkiületét azok iránt, akiket az időjárás viszontagságai, a természet pusztító erői nyomorítanak meg! Hétről hétre halljuk a híreket földrengésekről, árvizekről, tűzvészekről, mindenféle katasztrófáról. Nap mint nap sújtanak bennünket a bűnözés, az erőszakosság következményei, a társadalmi igazságtalanságok, az elszegényedés; sokunk felett lebeg pallosként a munkanélküliség, az eladósodás réme. Te légy a menedék mindezen bajokban!

Adj nekünk felelős vezetőket egyházunk, országunk, világunk élére, hogy ne a romboló erőket szabadítsák ránk, hanem az építést szolgálják. Adj bölcsességet nekik, hogy ne egyre mélyebbre vezessenek minket világunk gazdasági és környezeti, erkölcsi és hitbeli válságában, hanem megtalálják a kiutat. Adj nekik erőt, hogy mindezt ellenérdekeik dacára is megtegyék!

Sokan kiáltanak igazságért, sokan sóhajtoznak irgalmasság után vágyva. Add, hogy a te igazságod és irgalmad megjelenjen az egyház, a keresztyének életében. Tégy minket igaz gyermekeiddé, akik győzelmedet hirdetik szerte a világban! Légy áldott, Urunk, mert vállaltad a halált, hogy minket is eltemess keresztségünkben – hogy aztán húsvéti győzelmedből részesülve újjászülj minket a feltámadás örök életére! Ámen.

Magyarországi Evangélikus Egyház
Honlap: www.evangelikus.hu

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP – KOL 2,12-15

Veled haljak, veled éljek

Hosszú a Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok sora. Sokakban él az a hiedelem, hogy nemcsak hosszú, hanem egyhangúan szürke is. Különösen az egyházi év első feléhez képest. Nem árt, ha szembenézünk ezzel a hiedelemmel.

Hogyan lenne szürke, amikor minden vasárnap a feltámadott Úr közösségébe akar állítani bennünket? Ezenkívül, ha már megfosztottuk magunkat attól, hogy a feltámadt Krisztus apostolainak, evangélistáinak és vértanúinak vasárnapokhoz közel eső emléknapjaira ügyeljünk, legalább annak a pár vasárnapnak az üzenete állítana meg bennünket, amelynek sajátos verete esztendőről esztendőre hitünknek, keresztségünknek egyazon titkára vet fényt.

A Szentháromság ünnepe utáni hatodik vasárnapot a keresztség, keresztségünk vasárnapjaként tartjuk számon. De mivel megessük, hogy elfelejtjük nemcsak ezt a vasárnapot, hanem a keresztségünket is számon tartani, rászorulunk, hogy az apostoli ige emlékeztessen bennünket. Igaz, ma már az élet minden mozzanatát vakuk villanása, felvevőgépekkel szaladgáló emberek sokszor zavaró ügyködése kíséri. Külső doku-

mentumokban nincsen hiány. Telnek az albumok. De például a keresztlési gyertya „szelíd világossága” felragyog-e ennek a napnak az évfordulóján, hogy fényt vessen arra, mi történt keresztlésünkkel? Ez a többi közül kiugró vasárnap akár mindannyiunk közös keresztlési gyertyájának is tekinthető. Fénye az apostoli szóval egyesülve hirdeti, mi is történt velünk, amikor megkeresztelték bennünket.

Jézus Krisztus cselekedett velünk. „Senki sem keresztelheti meg önmagát” – olvasható egy régi, kézzel írt evangélikus szertartáskönyv rubrikájában, utasításában. A keresztlési szándékot be lehet jelteni, a kisgyermeket oda lehet emelni a keresztlőmedence fölé, hogy a lelkész a tenyerét vagy a keresztlési kancsót használva, háromszor öntsön vizet a keresztlendő fejére. Velünk történik, de nem mi tesszük. A keresztlést végző is csak látható szolgálattelvéje a láthatatlan Krisztusnak. Krisztus mindig maga keresztel!

A mai vasárnap igéje azt mondja el újra, hogy amikor Jézus parancsának engedelmeskedve keresztség alá tartottak bennünket, Urunk a halálába vont bele minket. Kétszer is el-

hangzik: „Vele együtt.” Hangozzék akár milyen furcsán: a keresztlés élővel történő temetési aktus. A falunkban kicsit furcsán néztek egy asszonyra, aki számtalanszor ismételtette, hogy nagyon szeretné látni, kik lesznek majd ott a gyászszertartásán. Megkeresztelésemkor ott vagyok a saját temetésemem. De nem magamban!

Krisztus belevon a saját halálába. Nem azért, hogy neki legyen sorstársa, hanem hogy minden bűnöm ítélete Jézus Krisztus kereszthalálával, „fizetségével” együtt kerüljön Isten elé. „Íme, itt vagyok én és a gyermekek, akiket az Isten adott nekem.” (Zsid 2,13) A nyugodtan szuszogó csecsemő, a nehezen féken tartható, dackorszában lévő gyermek vagy a frissen borotvált felnőtt arca – élete – a töviskoronás Krisztus képével együtt áll Isten előtt.

Az életünk azzal kezdődik, hogy Jézussal együtt meghalunk. Jó, hogy közben felhangzik a Krisztusban beteljesedett ígéret: „(...) Ne félj, mert megváltottalak...” (Ézs 43,1) Urunk megváltó halálába vezet be bennünket. A régiek méltán nevezték „üdvösséges özvívnek” a keresztséget, mert nem az elpusztító, hanem a

A VASÁRNAP IGÉJE

megváltó halál közösségébe kerülünk ezáltal Krisztussal.

Keresztségünkben Jézus belevon bennünket feltámadott életébe, az örök élet már most újféle életet formáló és egykor az örökkévalóságban kiteljesedő, minden elképzelésünket, még a fantáziánkat is meghaladó valóságába. De nem arról ábrándozunk vagy vitázunk, hogy milyen is lesz ott, hanem arra ügyelünk, hogyan éljük ezt az életünket a Feltámadottal való láthatatlan, de valóságos egységben.

A tanítványok a keresztre feszülő „Fájdalmak Emberének” görcsbe ránduló kezét együtt látták a Feltámadott áldásra kiterjesztett kezével. Azért mertek a halál peremén járni, mert az Élővel való hitbeli közösségben éltek a mostani életüket, és remélték az eljövendőt.

Szürke vasárnap lenne a Szentháromság ünnepe utáni hatodik vasárnap?

■ FEHÉR KÁROLY

Imádkozzunk! „Jézus, világ Megváltója, / Üdvösségem megadója, / Megfeszített Isten Fia, / Bűnömnek fán függő dija: / Jézus, add, hogy hozzád térjek, / Veled haljak, veled éljek!” (EÉ 191,1)

GERHARDT-CRÜGER-ÉNEK

Mint fogadjalak téged, világ reménységét?

► A *Gyülekezeti liturgikus könyv* (GyLK) tartalmaz néhány olyan éneket, amelynek szövege már az *Evangélikus énekeskönyvben* (EÉ) is megtalálható. Az újdonság itt az, hogy közöljük az énekek eredeti dallamát is. Ezek közül a legkiemelkedőbb Paul Gerhardtnek és Johann Crügernek a *Mint fogadjalak téged, világ reménységét?* kezdetű műve (GyLK 805 / EÉ 141), mely Crüger híres énekeskönyvében, a *Praxis pietatis melicában* jelent meg 1653-ban.

Az egyháztörténet csillagóriái, ritka egymásra találásai közé tartozik Gerhardt és Crüger munkakapcsolata a berlini Nikolai-kerháiban; ennek köszönhetjük többek között a *Dicsérjük Istent* (EÉ 52) és *Mind adjon hálát Istennek* (EÉ 54) megszületését. (Gerhardt munkásságáról bővebben olvashatnak az *Evangélikus Élet* 2006/39. és 40. számában.)

Ez az adventi ének – Karl Barth szerint – a hit általi megigazulás himnusza; benne Gerhardt megénekli Pál apostol és Luther legalapvetőbb tanítását. A költemény tíz versszakból áll, melyből énekeskönyveink hatot közölnek (1–3., 5–6., 10.). Az eredeti tíz strófa két részre tagolódik: az 1–5. vers személyes beszélgetés Krisztussal, a 6–10. vers pedig a gyülekezet vigasztalása.

Az ének egy Krisztust szerető ember kérdésével kezdődik. A válasz a második versszakban az adventi evangéliumra – Jézus bevonul Jeruzsálembe (Mt 21,1–9) – való emlékez-

tetés. Az eredeti szöveg finom szójátéka, a „Palmen/Psalmen” – a pálmákra utaló helyezés és a zsoltár-énekelés – a magyar fordításban sajnos nem adható vissza. A 3–5. strófa Jézus dicsőítése azért, mert megváltó tettével kiemelte az embert a bűnből és a szenvedésből.

A vers második felében a hívő

gyülekezet fenyegetett helyzete és az isteni szeretet cselekedetei kapcsolódnak össze. Újabb mesteri fogás, hogy Jézus közeledésének leírása („er kommt”) az utolsó versszakban imádságos megszólításra („ach, komm”-ra) változik. Ezzel a fordulattal a Biblia befejezésére (Jel 22,20) utal a költő.

Mint fo - gad - ja - lak té - ged, Vi - lág reménység - gét?
Mint kö - szönt - he - tem fé - nyed, Mint si - es - sek e - léd?
Ó, drá - ga Jé - zus, kér - lek, Te mu - tasd meg ma - gad,
Hogy mi kedves te - né - ked, És ho - gyan vár - ja - lak!

2. Ha Sionod az útra Zöld ágat szórt eléd, Hadd zengje szívem húrja Tenéked énekét, Hogy frissen, bátran szálljon Tehozzád énekem, És szüntelen szolgáljon E földön életem!

3. Hogy megments, Jézus, engem, Mit tettél üdvömért, Mert láttad testem-lelkem Halálos ínségét! A béke szent országát Én elveszítettem, De jöttél, hogy az áldást Te visszanyerd nekem.

4. Mi készített, hogy értünk Elhagyd a mennyeket, És vállald emberlétünk? A mentő szeretet! Az egész nagy világot És sok sebét-baját, Mit irgalmad jól látott, Te így öleled át.

5. Véd ezt szívedbe mélyen, Te bánkódó sereg! Túl csillagtan éjen A hajnal közeleg! Ne csüggedj, Segítséged Ott áll ajtód előtt, És megvigasztal téged, Ha bebocsádot őt.

6. Eljön újra: megítél Élőket, holtakat. A benne bízó nem fél, Annak kegyelmet ad. Kelj fel, szép Napunk, várunk! Vigy országodba el, Hol mindörökké áldunk Új háláénekkkel!

Szöveg: Paul Gerhardt 1653 – Fordította: Túrmezei Erzsébet. Dallam: Johann Crüger 1653. [EÉ 141; EG 11].

CANTATE

Az első és utolsó strófában egyaránt megjelenő fény keretbe foglalja a verset. A fény-, különösképpen is a napszimbólum Gerhardt költészetében központi szerepet játszik: a hit örömeinek megtapasztalására utal.

Crüger dallama nagyszerűen illik Gerhardt verséhez. Világos dūr hangneme és többnyire lépegető sorai könnyen énekelhetővé teszik. A strófa (megismételt) első fele finom ívet ír le a kvintig, majd visszatér az alaphangra. Az ötödik sor – az „Ó, drága Jézus, kérlek” felkiáltásnál – hirtelen kvartléppel fellendül az oktávra, és a domináns hangnembe tér ki: ez a dallam indulati csúcspontja. A többi három sor újra kisebb hangterjedelemben mozog, és fokozatos ereszkedéssel éri el a záróhangot.

Néhány korábbi német énekeskönyv, illetve az EÉ 141 a *Már búcsút veszek tőled* (EÉ 505) dallamára illeszti Gerhardt énekét. Ha összehasonlítjuk a két dallamot, kiderül, hogy a költemény bensőségességéhez, személyességéhez sokkal jobban illik Crüger szerzeménye. És bár egyértelmű, hogy a dallami csúcspont elsősorban az első strófa előbb idézett felkiáltásának ihletésére született, a többi versszak mondanivalóját is szerencsésen kiteljesíti: általában Krisztus adventi közeledésének bejelentése áll ezen a helyen.

Végül egy példa arra, mikor a zenei megoldás komoly teológiai jelentést hordoz. J. S. Bach az ének első strófáját az Ó, Krisztus-fő, sok sebbel (EÉ 200) dallamára alkalmazva építette be a *Karácsonyi oratórium* első kantatájába. A legelterjedtebb passiók korál használata az értő hallgató számára világossá teszi az üdvtörténeti események közötti összefüggést.

■ ECSEDI ZSUZSA

A miniszterelnökkel tárgyaltak a történelmi egyházak vezetői

Bajnai Gordon miniszterelnökkel tárgyaltak múlt szerdán a Parlamentben a történelmi egyházak vezetői. Az eseményen, melyen részt vett Hiller István oktatási és kulturális, valamint Kiss Péter társadalompolitikai miniszter is, egyebek között szó esett a gazdasági válságról és az egyházak szerepvállalásáról az úgynevezett krízisalap működésében.

Az egyházi vezetők a megbeszélés elején nehezményezték, hogy öt év után most először kerül sor ilyen magas szintű találkozóra.

A miniszterelnök részletesen beszámolt a kormány válságkezelést célzó törekvéseiről, és kijelentette, hogy a jövőben rendszeresebben akar majd találkozni a történelmi egyházak vezetőivel. Az egyházi vezetők támogatták a közös gondolkodás lehetőségét, ugyanakkor hangsúlyozták, hogy néhány konkrét javaslatukra már hosszabb ideje nem kapnak érdemi választ. Ilyen például az, hogy az egyházak számára történő egyszázalékos adófelajánlás le-

hetőségét a személyi jövedelemadó-ról terjesszék ki más adónemekre is, vagy hogy a természetbeni adományok áfáját töröljék el. A miniszterelnök ígéretet tett a lehetőségek vizsgálatára.

A gazdasági válság súlyos következményeit érzékelve a kormány erősíteni szándékozik a társadalmi szolidaritás érzését, hogy megpróbálja megakadályozni további széles rétegek anyagi ellehetetlenülését. Az azonnali segítség egyik eszközeként szánják az úgynevezett krízisalapot is, melyből a rászorultság alapján egyszeri, viszonylag kis összegű támogatásban részesítenék a kérvényezőket. Ehhez kérné a kormány az egyházak segítségét. Ugyanakkor a krízisalap létrehozását és működésének módját – különös tekintettel a választási kampány közeledtére – eddig számos politikai támadás és jogos kritika érte.

Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) országos felügyelője lapunknak elmondta: a

tárgyaláson valóban szóba került, hogyan tudnának az egyházak a kormány által létrehozott krízisalap működtetésében közreműködni. Hozzátette ugyanakkor, hogy mivel a részletek, a megvalósítás gyakorlati kérdései még nincsenek tisztázva, nem szeretnék, ha az alap körül kialakult konfliktusba belekeverednének az egyházak.

A krízisalap működtetésében az egyházi karitatív szervezetek szakmai tudásának kell érvényesülnie, ez viszont szükségessé teszi, hogy az egyházi vagy az egyházakhoz közel álló szervezetek által felhasználható forrásokat világosan különítsék el – hangsúlyozta az országos felügyelő. Pröhle Gergely véleménye szerint az egyházaknak csak akkor szabad részt venniük a krízisalap felügyeletét ellátó testület munkájában, ha világos felelősségi körrel, átlátható módon, az állami szabályoknak megfelelően, de önállóan dönthetnek a rájuk bízott összeg célba juttatásáról.

► *EvÉlet*-infó

Lelkészszentelés a Balaton északi fővárosában

► **A gyülekezet és a család tagjaival, barátokkal, szolgatársakkal telt meg az elmúlt szombat délután a balatonfüredi evangélikus templom. Ez alkalommal szentelte lelkésszé Kósa Gergely végzett teológust Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke.**

Jn 15,16 alapján tartott, szolgálatba indító igehirdetésében a püspök emlékeztetett rá, hogy a lelkészjelöltben küzdelem árán született meg a lelkipásztori hivatásra szóló elhívás bizonyossága. Tartsa szem előtt – figyelmeztette az ifjú szolgatársat –, hogy a szolgálatban állókat imádságra buzdítja a Mester, hogy az legyen naponkénti megújulásuk forrása.

Kósa Gergely 1981-ben született, Balatonfüreden nőtt fel. Vonzotta a sport, ezért sport tagozatos általános iskolában tanult, futballozott, kézilabdázott, triatlonozott. Ez utóbbiból középfokú edzői képesítést is szerzett. Gimnáziumba Veszprémbe járt, ott érettségizett 2000-ben, majd földrajz–testnevelés szakos tanár szeretett volna lenni.

Tizenkét éves korában egy felekezeti gyermektáborban jutott hitre. Ettől kezdve tudatosan kereste, hogy Jézusnak mi a terve az életével, bár sokáig csak a tanári pályát tudta elképzelni jövődjének hivatásának. Gyülekezetében rendszeresen járt ifjúsági órákra, majd lelkésze – Riczinger József – az istentiszteleteken kisebb szolgálatokkal is megbízta.

Nagy hatással voltak rá a felekezeti házi bibliaórák egy idős házaspárnál, valamint a biatorbágyi belmissziói közösségben átélt alkal- mak.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Érettségi után be kellett látnia, hogy élethivatása nem lehet a sport, ezért – bátyja mellett – egy évet fogtechnikusnak tanult. Ez idő alatt döbbsen rá arra, hogy az evangéliumot szeretné hirdetni, így 2002-ben jelentkezett a teológiára.

A hatodévet Érden, Ittész István lelkész mentorsága alatt töltötte. 2007-ben megnősült, felesége Preininger Andrea orvostanhallgató. Mivel hitvesének még volt egy tanulmányi éve az egyetemen, Budapesten kellett maradniuk az elmúlt munká- évben, ezért ideiglenesen világi állásban helyezkedett el.

Kósa Gergelyt püspöke július 15-től a bokodi gyülekezetbe küldte ki beosztott lelkésznek.

■ MENYES GYULA

Határnyitás – kétezer éve

Ezekben a hetekben sokat hallhatunk, olvashatunk a húsz évvel ezelőtti történelmi határnyitásról. Lapunk előző száma részletesen tudósított a soproni bajor–osztrák–magyar „határtalan hálaadásról”.

Az idén nyári piliscsabai missziói konferenciákon egy jóval régebbi, de jelenünket és jövőnkét mindmáig meghatározó határátlépésről szólhattam igehirdetőként. Lassan immár két évezrede, hogy Pál és munkatársai Troászról Filippibe érkezve elhozták az evangélium lángját az európai kontinensre.

Ma gyakran beszélünk múlt időkben az európai kereszténységről, posztkrisztianus kort emlegetve. Sokan keseregnek, hogy már az Európai Unió alkotmányának előszavába sem fért bele Isten neve, illetve a keresztény gyökerekre való utalás. Sértődött zsortölődés helyett talán érdekesebb egy kicsit visszatérni az európai kereszténység bölcsőjéhez. Háttha újra megtaláljuk a forrásnál azt, amit elvesztettünk az évszázadok során, és – a zsolttáros képével élve – megújul ifjúságunk, mint a sasé... (vö. Zsolt 103,5)

Ha újra elolvassuk az első missziótörténetnek, az apostolok cselekedeteiről szóló könyvnek a tizenhatodik fejezetét, melyet nemrégiben a biblia-olvasó Útmutató is a kezünkbe adott, meglepő felfedezéseket tehetünk. Az első meglepetés, hogy az európai kereszténység, ha úgy tetszik, egy

álomból születik. Pál álmában kap hívatást egy görög férfitől: „Jöjj át Macedóniába, légy segítségünk!” (ApCsel 16,9) Korábban az apostolok sokféle próbálták elindulni az evangéliummal Kis-Ázsiában, de ismételt az olvassuk, hogy „...Jézus Lelke nem engedte őket” (ApCsel 16,7).

Az Úrnak más, merészebb, tágabb ölelésű terve volt az övéivel. Nem akarta, hogy a pünkösdkor született kereszténység csupán egy belterjes zsidó szekta maradjon, egy kis-ázsiai vallásoscska. Az evangélium hirdetése – mai divatos kifejezéssel – globális projekt. El kell indulni egy másik földrész, egy másik kultúra, a hellén világ felé, az akkori világ szellemi fővárosa, Athén felé és a Római Birodalom szíve, Róma felé, sőt a föld végső határáig.

Kissé bizarr módon ez a missziói robbanás egy Istenre hagyatkozó álomból kapja a gyújtó szikrát. A hívő embereknek ellentmondásos a viszonyulásuk az álmokhoz. Egyrészt joggal félünk babonás, beteges túlértékelésüktől, torz magyarázatuktól. Másrészt a Szentírásból látjuk, hogy Isten bizonyos esetekben képes szolgálatába állítani ezt a titokzatos kommunikációs csatornát is. Gondoljunk Jákóbra, Józsefekre, Dánielre vagy éppen Jézus nevelőapjára, Józsefekre... Ebben az összefüggésben hadd idézzem Jörg Zink néhány provokatív gondolatát: „Az álmokat nem szabad összetéveszteni a valósággal. De a va-

ÉGTÁJOLÓ

lóságot sem szabad valóságosabbnak tartanunk, mint az álmokat. Semmi sem változtatja meg a világot olyan alaposan, mint az álmok...”

Földrészünk evangélizálása tehát egyrészt egy álomból, másrészt pedig egy meghallott segélykiáltásból indul. Vajon manapság mennyire érzékeny a fülünk a segítségre szoruló hangjának meghallására? Illetve mi mennyire merünk magunk is segítségért kiáltani, azaz imádkozni?! *Johann Baptist Metz Memoria passionis* című könyvében így fogalmaz: „A kiáltás a kereszténység belső lényegéhez is hozzátartozik, része az együtt szenvedés által meghatározott kereszténység misztikus hátterének.”

Éppen az elmúlt vasárnap prédikációs alapigéje szembesített minket az első keresztény gyülekezetek megdöbbentő vagyonszerzősségével, szolidaritásvállalásával: „Nem volt közöttük egyetlen szűkölködő sem...” (ApCsel 4, 34) Lapunk igefeldolgozása már címében frappánsan megragadta a lényegét: *Fel nem oldható feszültség*. Valóban nem szabad megszokni azt a szakadékot, amely a

kezdet és a jelen gyülekezeti élete között tátong. Természetesen idealizálni sem kell a „hőskort”, hiszen az előbb idézett igeszakaszt követi Anániás és Szafira bukásának reális és horrorisztikus krónikája...

Az európai kereszténység hajnalán sem csupa hithős állt. De néhány olyan, ma is éltető gyökérszálat felfedezhetünk, amilyen nélkül a 21. században sem lehet élő egyház. Ma is szükség van Istenre figyelő „álmodókra”. Ma is kellenek bátor segélykiáltók, gyakran névtelen, de kitarató imádkozók. Bölcs és bátor apostolok kerestetnek, akik rátalálnak a folyóparton Istenre szomjazó asszonyokra. Szükség van nyitott szívű Lídiákra, aki befogadják az evangéliumot, és a szívük után az otthonuk ajtaját is megnyitják. Így születnek meg azok a családi házi közösségek, melyek napjainkig a kereszténység életet hordozó alapsejtjei. Amikor Európa hatalmas katedrálisai gyakran konganak az ürességtől, újra kell építeni Krisztus egyházát az alapoktól, a családi otthonoktól, kisközösségtől indulva.

Végül még valami, amit nem szabad elhallgatni, hiszen tisztán megszólal az európai kereszténység nyitányában, ami nem győzelmi induló. Ha végigolvassuk a tizenhatodik fejezetet, felcsendülnek benne fájdalmas, diszsonáns akkordok is. Az evangélium hirdetői hamar ütköznek a sötétség babonás erőivel, a mam-

mon hatalmának érdekévével. A jövődömdő rabszolgány meggyógyításának „hálapénzeként” az apostolok börtönbe kerülnek. A cella rácsai rajzolják szemük elé a Mester hirdetésének és követésének szerves részét, a keresztet, a szenvedés-vállalás realitását.

Igaz, ilyen módon a börtönmissziói szolgálat is megindul Filippiben: Istent magasztaló énekszóval, megtéréssel, családi keresztiséggel, nyíló szívekkel és börtönajtókkal.

Ugye érdemes volt egy kicsit visszatérni a kétezer éves határátlépéshez? Igazi gyógyító, frissítő, fiatalító emlékezés lehet ez, minden hamis nosztalgia nélkül. A vén Európa kereszténységének is van reménye, van jövője, hiszen Isten Lelke ma is adhat álmokat és ébredést. Ad segítségért kiáltó, imádkozó férfiakat és nyitott szívű asszonyokat, ad örömhírt továbbajándékozó és tovább élő apostolokat! Akik mi (is) lehetünk...

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Hitvalló magyarok

Jubileumi EKME-összejövetel Piliscsabán

▶ Mint lapunkban már hírt adtunk róla (*Evangélikus Élet*, 2009/9. szám), az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) idén ünnepli jogelődje, a Magyarhoni Ágostai Hitvallású Evangélikus Misszióegyesület (MAHEM) megalakulásának századik évfordulóját. Bár a jubileumi esztendő hivatalos rendezvényeire – többek között az Evangélikus Országos Múzeumba tervezett missziói kiállítás megnyitására – az ősz folyamán kerül csak sor, de már a július 5–8. között a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban megrendezett nyári konferencia is e „születésnap” jegyében zajlott.

A felnőttek programjával párhuzamosan a külmisszió iránt érdeklődő gyermekek táborban vettek részt. A kicsik – ifjúsági vezetőik segédletével – a Biblia hithőseivel ismerkedtek, de alkalmuk nyílt arra is, hogy mai „hősökkel” találkozzanak. A két társaság ilyenkor osztozni kényszerült az előadókon: először a felnőttek, majd a gyerekek hallgatták a meghívott vendégeket. A nekik szóló beszámoló időnként még érdekesebb volt, mivel a kicsinyek körében az előadók közerthetőbb fogalmaztak, s életközeli példákkal igyekeztek alátámasztani mondanivalójukat.

A gyermekek körében a legnagyobb „sikert” *Jasmin Canady* aratta. Ő azoknak a pakisztáni fiúknak és lányoknak az életéről és főleg állhatatos hitéről mesélt, akikkel vasárnapi iskolai tanítónak találkozott. Elmondta, hogy hazájában ugyan az iszlám vallás követői élnek többségben, de az országban mindenütt fellelhetők kis

ten lehetetlen helyzetekből is hoz szabadulást.

A hét összefoglaló címe, a *Hitünk – Isten lehetőségei* e bizonygatók nyomán vált kézzelfoghatóvá. S így kaphatott bátorítást az Evangélikus Külmissziói Egyesület is, hogy az Afrikában megkezdett szolgálatakat azzal a meggyőződéssel végezze, hogy bár az emberi kapacitás véges, Isten tárháza mégis kifogyhatatlan.

Jasmin Canady

Utolsó este nagy várakozás előzte meg *Bálint Anikó* érkezését, aki édesanyjának az üzenetét hozta Kelet-Afrikából. *Bálintné Kis Beáta* immár negyedik éve szolgál – az Uhuru gyülekezet tagjaival együtt – Nairobi nyomornegyedének lakói között. A helybelieken kívül idén nyáron egy református teológus is segíti a Szívtől Szívig Alapítvány munkáját, őszől pedig *Bence Zsófia* utazik ki öt hónapra, hogy gyógytornászként, egészségügyi végzettségüként támogassa az özvegyek és árvák közt végzett missziót.

A gyerektábor résztvevői Kain és Abel történetét adják elő

keresztény közösségek is. Saját istentiszteleti énekeik vannak, melyek közül egyet meg is tanított anyanyelvén, urdu nyelven a tábor résztvevőinek. Délben asztali áldásként már ezt a dalt énekelték a gyerekek teli torokból. Szövege így fordítható: „Ünnepeld őt, a győztest!”

A felnőttek más előadóktól – köztük *Csipe Andreától* – azt is megtudhatták, hogy Közép- és Dél-Ázsiában gyakran nem kis bátorság kell ahhoz, hogy a Krisztus-követők felvállalják hitüket. Andrea a magyar törzsből származó keresztény testvérek megpróbáltatásairól szólt. Feszült figyelem övezte beszámolóját, amelyet még drámaibbá tett, hogy a kivétlően meg is jelent annak a kedves magyar testvérnek a fotója, akit száműztek falujából, illetve halálra keresztettek azért, mert elfordult ősei hitétől, és Krisztus követőjévé vált. Ám az Urat megvallók, a próbákban kitartók megdöbbentő csodákat is átélhettek! Merthogy a mindenható Is-

Isten „lehetőségei” közé tartozik az is, hogy még egy csendes matematikust is a missziójába küldjön. Az illető jól időzítve, a konferencia megnyitó perceiben jelentkezett telefonon Közép-Ázsiából: három hónapon keresztül szolgál – egy közelebről meg nem nevezhető – volt szovjet tagköztársaságban...

A konferencia gazdagságához tartoztak az igei alkalmak is. *Kézdy Péter* piliscsabai lelkész egy hawaii művész által alkotott, úgynevezett „éhségkendő” szimbólumai alapján tartott képmeditációt, *Aradi György* budapest-fasori lelkész pedig egyszerű kreativitással dolgozta fel a *Márk evangéliumában* olvasható sziroföníciai asszony hitének történetét (Mk 7,24–30).

Mitől is volt „születésnap” ez a konferencia? Például attól, amit *Kézdy Péter* fogalmazott meg: hogy tudniillik őt ez a hét győzte meg végképp a külmisszió létjogosultságáról.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Országos missziói konferencia

▶ Folytatás az 1. oldalról

A kereszténység ma is huszonnégy órás kapcsolat Istennel. A Szentlélek vezette Pálékat Macedóniába, s ő ad nekünk is saját kegyelmi ajándékokat, hogy azokkal gazdagítsuk egymást szolgálatainkban – ezzel már *Csabay Árpád* nagyváradi lelkész bátorított. *Szeverényi János* országos missziói lelkész, az Evangélikus Missziói Központ igazgatója azt hangsúlyozta Urunk missziói parancsa alapján, hogy egész népünkhöz van küldetésünk, és ott vagyunk helyünkön, ahová Jézus rendelt minket. Ez éppen a konferencia idején volt az *Útmutató* egyik igéje is.

De hogyan tudnánk az élet kenyeréből másoknak is adni néhány szeletet, ha hiányzik a friss Jézus-élmény az életünkben, és az első szeretetet elhagytuk? – tette fel a kérdést *Böjtös Attila* nem lelkészi egyházi munkás. *Jenei Ottó* kárpátaljai református lelkész bizonygatótétel válaszként is hangzott. Istenünk, az Úr velünk jár a táborban, hogy segítségünkre legyen, s az ő akarata, hogy legyen szent a mi táborunk!

Záró, úrvacsorára is előkészítő igealkalmában *Szeverényi János* az aznapi igével figyelmeztetett: állítsátok helyre a jó rendet magatok között! Csak Istennek lehetséges minket megszabadítania a bűnből, halálból, ördög hatalmából; s vele nem lehetetlen a missziói parancsnak való engedelmség sem.

Az előadások – évfordulókhoz is kapcsolódva – hirdették: Istennek mindig voltak elhívott, áldott emberei a misszió munkamezején. *Bence Imréné* arra emlékezett a fiatalokat is megszégyenítő tüzzel, hogy száz esztendővel ezelőtt alakult meg az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) jogelődje: a Magyarhoni Ágostai Hitvallású Evangélikus Misszióegyesület (MAHEM). Egyház ma sincs misszió nélkül! A mi feladatunk az imádkozás mellett az anyagi támogatás is; s az előadó lelkesen sorolta a ma adatott szolgálati lehetőségeket.

Ilyen lelkülettel szolgálnak a tizenhárom éve önállóvá vált budaörsi, volt missziói gyülekezetben is. Ennek épüléséről számolt be *dr. Garádi Péter* felügyelő. Isten építi a gyülekezetet, miként erről tanúskodik az ő nem mindennapi történetük is: ma már ők járnak misszionálni a felvidéki Sajógömörre.

Kim Pál (Heung Sik) dél-koreai testvérünk, a százhusz éves koreai keresztény egyház tagja hazánkban él és dolgozik, s „mellékállásban”, önkéntes szolgálatként misszionálja a magyar fiatalokat. Érdekes előadásában arról is szólt, hogy előbb neki is meg kellett térnie az Úrhoz. A hallgatóság megtudhatta, hogy Isten a *Ha személye-*

sen megismerhetné Istent, érdekelne-e? című, néhány lapos traktátust s benne az arany evangéliumot használta fel erre.

A kórházban fekvő betegek lelki gondozásáról beszélt mély átéléssel *Honti Irén* lelkész. Ahol Isten jelenlétében van együtt a beteg, orvos s lelkigondozó, ő cselekszik – emelte

A gyönyörű énekhang és zene is lehet a misszió hatékony eszköze. Ezt igazolták *Vitai Ildikó* előadóművész, a *Szélléleltek* női együttes, *Csákány Marianna* énekes és *Mátyus Etelka* erdélyi kántor szívét-lelket melengető evangéliumi énekei.

A délután tartott négy bibliakörben mindenki elmondhatta személyes

A hazánkban szolgáló Heung Sik koreai misszionárius és fia

ki –, mi csak eszközei vagyunk, és hirdethetjük Jézus szeretetét.

A szemtanú hitelességével rajzolta meg a száz éve született *Szethlo Gábor* evangélikus lelkész misszionáriusi arcképét *D. Keveházi László* egyháztörténész, nyugalmazott lelkész. Ezzel az egy szóval jellemezte *Szethlo* szolgálatát: megmentés.

Legyen Ön is misszionárius! – szólította fel a mintegy száz résztvevőt a *Hulej Enikő* lelkész által szervezett s lebonyolított vetélkedő,

missziói tapasztalatát. Így esett szó a NET misszióról is. A betűszó jelentése: nemzetközi evangéliumi tanúságtétel, s az a lényege, hogy a benne részt vevők a világhálón személyes honlapokon, blogokon keresztül hirdetik az örömhírt. (E konferencia hanganyaga is elérhető a tudósító honlapján – www.garainyh.hu –, a *Hangzó örömhírtárban*.)

Azért került most is fókuszba a misszió, hogy e törvény betűi léttel teljenek meg: „Az evangélizáció és a

A nagytarcsai csapat

amelyen végül mindnyájan győztesnek tudhatták magukat. S erről szóltak a sokszor szívét rengető személyes bizonygatók is: miként, hogyan és hol is használja az Úr mai követőit, parancsa teljesítése érdekében.

misszió az egyház alapvető hivatása, ezért annak érvényesülnie kell az egyház egész munkájában” (egyházunk 2005. évi V. törvényének 1. §-a) – s legfontosabb stratégiai céljává kell válnia!

■ GARAI ANDRÁS

FOTÓ: VOLKER KUBACH

Németországi látogatók

Badenből érkezett delegáció volt egyházunk vendége július 6-a és 9-e között. A Kehli Egyházmegye lelkészeinek huszonöt fős csoportját *Günther Ihle* esperes vezette. A látogatók felkeresték az Üllői úti országos irodát, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthont, és jártak a budavári evangélikus templomban is. Felvételünkön *Bence Imre*, a Budai Egyházmegye esperese mutatja be a gyülekezetet és az egyházmegye életét a vendégeknek.

■ L. V.

„Most már mindenhol úgy muzsikálok, mint a templomban”

Beszélgetés Ferenczi Györggyel

► Ezek az emberek nem csak vérporfi muzsikások, akik szeretnek zenélni; látszik, hogy egymást is nagyon szeretik és tisztelik – fogalmazódott meg bennem, miközben a negyedik országos evangélikus zenei tábor résztvevői tapsviharral köszönték meg múlt szerdán Ferenczi György világhírű szájharmonikás, hegedűs és énekes és a Rackajam együttes blueskoncertjét. A fellépés előtt Petőfiről, az istenhítről és a Luther sörről beszélgettünk a győri oktatási központ udvarán.

– A Hangzó Helikon sorozat tizedik részeként jelent meg 2006-ban az a CD, amelyen bluesstílusban megzenésített Petőfi-versek szerepelnek. Miközben hallgatja az ember, rádobbenhet, hogy mennyire nem ismeri Petőfit...

– Mi sem ismertük korábban. Nekünk ugyanakkora rácsodálkozás volt, mint azóta a közönségnek. Amikor a lemez anyagát készítettük, rá kellett jönnünk, hogy nincs értelme előzetes koncepció alapján válogatnunk a versek között, mert mindegyikből annyi energia és életöröm sugárzik! Sok esetben tényleg az történt, hogy valahol felütöttük a kötetet, és írtunk rá zenét. Nem lettem Petőfi-sznob, de nagyon megszeretted magát velem. A koncerteken sok esetben teljesen másképp adjuk elő a dalokat, mint ahogyan a lemezen hallhatók, mert ezeknek a verseknek három-négyféle variációjuk is lehet attól függően, hogy milyen hangulatban játssza őket az ember.

– Ha már a koncerteknél tartunk: ez az összeállítás hallható volt a tavalyi Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozón, Kőszeg főterén, mint ahogy ma este is ez a meglepetéskoncert a gyerekeknek itt a zenei táborban. Mondhatjuk, hogy ez egyfajta versmisszió is a fiatalok között?

– Abszolút. Nemegyszer előfordul, hogy vidéken egy-egy buli után oda jönnek a srácok, hogy megdicsérik a szöveget, majd elkerekedett szemmel csodálkoznak, hogy ezt Petőfi írta. S utána tényleg elő is veszik a kötetet, és elkezdik a verseket olvasni.

– Egy evangélikus fiataloknak szervezett táborban beszélgetünk. Miért vállalta el a mai koncertet?

– Egyrészt mert egy barátom, a tábor szervezője hívott meg ide. Másrészt ki vagyok én, hogy válogassak a közönség között? Nagyon fontosnak tartom, hogy fiataloknak is játsszunk. Harmadrészt pedig, bár mi nagyon nem keresztény zenét játszunk, alapvetően mégis istenhívó a muzsikálásunk. Nem vallásokon és felekezeten keresztül jutottam el odáig, hogy istenhívó ember legyek,

FOTÓ: CSASZÁR MÁRTA

hanem a saját magam hosszú útja során a sok kegyelem vezetett el ahhoz a felismeréshez, hogy az életemben a dolgok nem véletlenül történnek.

A zenekarban nem szoktuk egymást sem politikailag, sem pedig vallásilag „téríteni”. Nagyon fontos szabály, hogy a zenélésen van a hangsúly, a többi téren tiszteletben tartjuk egymás meggyőződését. Mégis, amikor muzsikálunk, egyfajta módon imádkozunk Istenhez, hiszen a tőle kapott talentumot használjuk.

– Erre értette, hogy istenhívó zenét játszanak?

– Igen. Én akkor vagyok hozzá a legközelebb, amikor a gyerekeim vannak a karjaimban, vagy a hangszerem van a kezemben. Mert akkor tudom, hogy nem romtom el a vele való kapcsolatot mindenféle buta gondolatokkal meg beszéddel. A muzsikálás közben pedig olyan katartikus pillanatokat él át az ember, amelyek szavakkal leírhatatlanok. Van néhány zenész barátom, akik hihetetlenül sokat gyakorolnak, fantasztikusan játszanak, mégis ahhoz, hogy teljesen átütő legyen a hatás, pont az a picike hiányzik az életükből, amit is-

tenhitnek nevezünk. Nincs is rendben az életük.

– Az utóbbi években többször zenélt, illetve a Rackajammal zenéltek templomokban. Másképp játszik az ember szakrális térben?

– Most már nem, most már mindenhol úgy muzsikálok, mintha templomban lennék, mert belülről változtam annyit, hogy így éljem meg. És a zenekaron is ezt érzem annak ellenére, hogy vannak a tagjai között olyanok, akik nem hívők. Milyen érdekes, hogy egy nem vallásos, templomba nem járó és a Bibliát sem nagyon ismerő zenekar, mint mi vagyunk, az utóbbi három-négy évben nagyon sokat muzsikáltunk templomokban, gyülekezeten előtt. Sumonyi Zoltánnak a Pál apostol levelei című művét adtuk elő számtalanszor Gryllus Dániellel és Halmos Bélával, és a koncert végére fantasztikus kohézió alakult ki a gyülekezeti tagok, Isten és a zenekar tagjai között...

– Az Úristen megtalálja a maga útját minden emberhez.

– Így van. Ezért is nem „prédikálok” a zenekarban a társaimnak. Sokkal fontosabbnak tartom, hogy az ember arra figyeljen, hogyan él, hogyan viselkedik. A zenekaromban pedig olyan emberek vannak, akikre nagyon büszke vagyok, mert becsületesek, keményen dolgoznak és tiszta életűek. Ez utóbbin természetesen nem azt értem, hogy soha nem iszunk meg mondjuk egy kis pálinkát...

– De nem is biztos, hogy ilyen szigorúan kell élni; nagy reformátorknak, Luther Mártonnak is volt saját sörfőzdéje Wittenbergben, ahol felesége, Bóra Katalin főzte a sört.

– Lutherrel kapcsolatban van egy nagyon fontos élményem: Erfurtban, a Michaeliskirchében, ahol nagyon sokat prédikált, vettem fel egy szólólemezt. Koncertet adtunk ott, és volt egy megtérésközelélményem. Spirituálisan olyat éreztem, amire azt mondtam, érdemes lenne a „hátrá felülve” egy lemezt készíteni itt. Megkérdeztem a német barátaimat, hogy egy éjszakára nem kaphatnánk-e meg a templomot, ők pedig örömmel igent mondtak. Felvettük az anyagot, a helyi művészek megfestették a templomot a borítóhoz, és itt hon is, kint is megjelent a lemez. Ez volt a Gryllus Daniékkal kiadott első hanganyag.

■ BODA ZSUZSA

A leglíraibb magyar elbeszélő

Százharminc éve született Móra Ferenc

Jártam Móra Ferenc szeretett szülővárosában, Kiskunfélegyházán. Tavaszfényű májusban sétáltam ott, ahol ő kisgyerekként iskolába sietett, ahol felnőttként szegénységére emlékezett. A platánsoros főutcán – mintha szivarfüstje fanyar illatát éreztem volna – kedves madara röppent a közeli fenyőfára.

Jártam őszarany októberben Szegeden, ahol élete legnagyobb részét töltötte: véget nem érő írórobotban, újságírói harcokban, kincseket őrző múzeum igazgatójaként. El-elcsüggedt hosszú virrasztásaiban, de sűrűn meglátogatta a kedves költőbarát, a fekete tuskuszakállú Juhász Gyula, hogy hajnalig beszélgessenek életről, halálról, hazáról, a háborúról, a fölcillanó reményről.

A kortemuzsika; A hatrongyosi kakasok; Nevenincsen innen, Neke- resden túl... – ugyan mi másról lenne szó, mint az 1879. július 19-én született Móra pompás prózájáról. Mese és valóság határán játszódó történetekről, ahol kisgyerek és felnőtt is otthon érzi magát. Királyos mesék és történelmi regék. Történetek a magyar múlt valóságos és képzelettel festett hőseiről, a honalapító Árpádról, az igazságos Mátyásról, csalafinta udvari bolondokról, hasas török basáról, dicsőséges fejedelmekről, jövőmondókról, a békapasztorról, a cinegekirályról, a sédi malomról, a bársonyosi kanászokról és a mindig küszködő szegényekről.

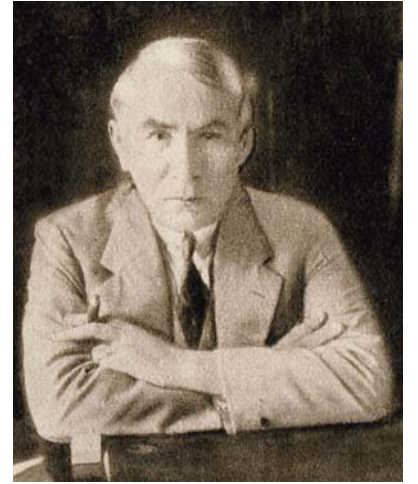
Ha nevé halljuk, legelőször talán az Aranykoporsó című történelmi tablóját jut eszünkbe. A Hannibál föltámasztása, az Ének a búzamezőkről, a háború és a forradalmak után született művei. Keveset említjük viszont Móra remek újságírói tevékenységét, amelyet Szegeden fejtett ki, Mikszáth és Gárdonyi örökébe lépve. S talán még kevesebb szó esik az író csodálatos gyermekirodalmáról: a versekről, a mesékről, az ifjúsági regényekről, a Dióbel királyfiról, a Rab ember fiairól... Csilicsali Csalavári Csalavér; a nemesi előnévű állat hamisítatlan magyar róka; a történet, az erdei társadalom a tízes évek Magyarországnak hú tükörképe. A Kincskereső kisködmön (1920) zárja mesemondó pályáját. A kedves kis kötet hőse nem más, mint a gyermek Móra Ferenc, a környezet pedig Kiskunfélegyháza, melynek hiteles ábrázolását kapjuk.

Isten költőnek teremtette Adyt, Kosztolányit, Weöres Sándort... Móra Ferencet embernek teremtette. Ez látszik írásaiból. Sosem lép ki gyerekkora küszködő világából, a szegénység országából. Az író: megőrzött szavai. Kienged a föld fagy... szőlőnyitás idején... mesetarisznya... madárlátta kenyér... Ezért jó magyarnak lenni, ilyen múlt-szavak örömeért. Móra újra fölfedezéséért!

Kevés író van, aki mélyebben ismerje az emberi lelket: a gyerek félelmén, titkain, a felnőtt vágyain át a megbékélt öregek csendességéig. Úgy gondolom, Mórában sok van a tudomány világosságából. Nézzük és lássuk át a dolgokat. Ezen fáradozott egész életében. A „csiláglágytól” le a föld méhébe, a csontokig ásott, emberi koponyákat forgatott kezében mint tanúságtevő és tudós férfi egyszerre.

Az újságírás Móra Ferenc számára nem könnyű foglalkozás, hanem komoly hivatás volt. Ma már szinte megmagyarázhatatlan az újság és a szerkesztőségek iránti rajongó szere-

tete. Tudta, megjelenésekor már idejét múlta a cikk, de jellemét, saját vért követelte minden sor, megszenvedett mondat. A Szegedi Napló az első oldalon hozta a friss hírt: „Tiszte-

lettel jelentjük olvasóinknak, hogy lapunk főszerkesztői állását a mai napon Móra Ferenc foglalta el. Több mint tíz éve munkatársa a napilapnak, s azon fáradozik, hogy jót és igazat írjon.” Reggel héttől este tizenegyig szakadatlan munkában volt, figyelt és jegyzett, dicsért és bíralt, vitatkozott – ha kellett, egészen föl Budapestig. 1913. október 2-án élesítette ki végleg a tollát, s rögtön felségserzési pert indítottak ellene; nem is csoda, hiszen minden sora Petőfi forradalmi világnézetétől volt átitatva. De ezzel nem ért véget a megkülönböztetett figyelem: 1914. október elsejétől az igazságügy-miniszter felküldte magának a Szegedi Naplót, s a törvényszék ügyvéssével figyelgette.

Külön tanulmányt lehetne szentelni a szegedi könyvtárosnak, a múzeumigazgatónak és az archeológusnak. A több tízezer kötet szigorú őrének, az évi ezer aktának, a gepidák és a hunok kutatójának. Jöttek-mentek az évek, a béke csendes és a háború hangos esztendei, s Móra rendíthetetlenül állt a posztján, írt, olvasott, tanult, tanított, dolgozott. Ő volt a mindentudó a Tiszaparti városban.

Az újságíró sohasem nyomta el benne az író, a kíváncsi riporter a nagy kultúrájú kutatót. Modern, 20. századi ember volt, ki benne élt mindig az élet sűrűjében. Mindenre figyelő és kérdező, mozgékony szellem... „Ő a leglíraibb magyar elbeszélő – írta barátja –, aki nem tud valamiről anélkül írni, hogy magából is ne adna bele valamit.”

Így osztotta szét, falazta be magát életműve Déva-várába. Korán elment, ötvenöt éves korában. Tele tervekkel és kiadatlan, tízkötetnyi újság-cikkkel, tárcával, elbeszéléssel. Amit Félegyházáról írt, az gyerekkorára is vonatkozott; bárhol járt is, bármit vett is papírra, refrénszerűen visszahangoztak benne a régi emlékek. Nem véletlen, hogy Móra életművének egyik legragyogóbb fejezete éppen az, amit a gyerekeknek üzent. „Filozófus volt, tudós és forradalmár. S mindenekelőtt bíráló szellem” – írta búcsúzóul Karinthy Frigyes. „Element, és vele eltűnt az irodalomból egy eredeti, meghatóan őszinte magyar szín” – fogalmazott Móricz.

Egyik szép és utolsó menedékünk Móra Ferenc ebben a gyűlölködő világban. Jó volt hallgatni, és jó újraolvasni. Úgy varázsol bennünket, hogy amikor elnémelem, szinte fáj a mély csönd, s magunk kezdünk mesélni a „reménység könyvéből”.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Virágóra Debrecenben

Virágkompozícióból álló napórát avatott Kósa Lajos, Debrecen polgármestere és Bölcskei Gusztáv, a Magyar Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke Kőlcsey Ferenc egykori debreceni házának helyén július 10-én, pénteken, negyven nappal a negyvenedik virágkarnevál előtt.

Érdemes emlékezni arra Kálvin János születésének ötszázadik évfordulóján – mondta Bölcskei Gusztáv –, hogy „miként formálta magunk és nemzetünk irányába való felelősségre az egykor ezen a helyen lakó Kőlcsey Ferenc és egész Debrecen szellemiségét a reformáció”.

Azon a helyen, ahol előbb Kőlcsey háza, majd Lenin szobra állt, ma a megújulás szimbólumai, virágok ezrei emlékeztetnek az idő múlására, a történelem dicsó és sötét korszakainak váltakozására – fogalmazott Kósa Lajos.

A kompozíció egy tíz méter átmérőjű, összesen négyezer tő virágból kirakott napóra, kőből és kovácsoltvasból készült óramutatóval a közepén.

► MTI

Dajka végzettség menekülteknek

Dajkaként kereshetnek munkát ma-
guknak a Református Missziói Köz-
pont képzésében részt vevő nők.

A hazájukból politikai és vallási
okokból katasztrofáltak, menekültek
vehették át a napokban „dajkadiplo-
májukat” a Református Missziói Köz-
pont budapesti épületében. A tizen-
öt résztvevő képzése másfél évig tar-
tott. Az OKJ-s bizonyítványt nyújtó
programot az Európai Unió Szociá-
lis Alapja is támogatta. A nők egyhá-
zi, önkormányzati, valamint alapítvá-

nyi óvodákban szerezhették meg a
szükséges szakmai gyakorlatot.

Kanizsai Nagy Dóra, a Református
Missziói Központ munkatársa el-
mondta, hogy a végzettek közül töb-
ben már állásajánlatot is kaptak. A
szervező hangsúlyozta: a dajkaképzés
azért fontos, mert a felnőtt társada-
lom nagy részére jellemző az előítél-
let és az idegengyűlölet, ellenben a
gyermek világja még képes a szív-
ből jövő befogadásra.

► www.reformatus.hu

SMS-ben kérhetnek imát

A mobiltelefonjukról küldött szöve-
ges üzenetben kérhetnek imát a ke-
let-ukrajnai Dnyipropetrovsk lakói
a helyi protestáns egyházak papjai-
tól, ha úgy érzik, hogy lelki támasz-
ra van szükségük.

Az SMS-ben kérhető ingyenes
egyházi imaszolgáltatás ötlete *Volodimir Ivanov* protestáns lelkészben
vetődött fel, aki paptársaival a nagy-
városban közlekedő iránytaxikban ra-
gasztotta ki a telefonszámot közlő
hirdetéseket. A kezdeményezés azon-
nal népszerű lett a dnyipropetrovski-
ak körében, már az első napon
sok imát kérő SMS-üzenet érkezett
– nyilatkozta a lelkész a Lembergben

(Lvivben) megjelenő *Ekszpresz* című,
legnagyobb példányszámú ukrán na-
pilap július 10-i számában.

Ivanov elmondta, hogy az ima-
igénylő SMS-eket küldők háromnye-
vede hiteltörlesztési nehézségekkel
kapcsolatban kéri az égiek segítségét.
Sokan panaszkodnak, hogy a bankok tú-
szaiává váltak – tette hozzá, megjegyez-
ve, hogy számos imáért folyamodót a
lakásából való kilakoltatás réme fenye-
geti. A lelkész szerint azok, akiket nem
érintett a válság szele, általában a jó
egészségi állapotuk vagy a családi
boldogságuk megmaradásáért kéri a
lelkésztől a fohászt.

► *MTI*

A mexikói drogbárók papokat is gyilkolnak

A brutális bandaháborút folytató
mexikói drogbárók célkeresztjébe
kerültek azok a papok és igehirdetők,
akik elítélik a bűnözők erőszakos
eszközeit: a kábítószer-kereskedelmet
folytató alvilágot már nem köti az ed-
dig érinthetetlennek tekintett egyhá-
zi személyeket megillető tisztelet,
túlteszik magukat a világ második
legnépesebb katolikus országának
becsületkódexén is.

Június elején fegyveresek végez-
tek egy katolikus pappal és két sze-
mináriumi növendékkel, akik éppen
a templomból távoztak egy dél-mex-
ikói városban. A Mexikói Katolikus
Püspöki Konferencia szerint mint-
egy ezer katolikus pap kap folyama-
tosan fenyegetéseket a bandáktól
Mexikó-szerre. Négyszázat közü-
lük nyíltan megfenyegettek: ha nem
hagynak fel a drogerőszak bírálatá-
val, megölik őket.

Noha a megölt szeminaristákról fel-
tételezik, hogy családi kapcsolataik
voltak a drogbandákkal, a legtöbb
pap szerint azért végeztek velük, mert
a kábítószercsempészekkel szembe-
ni ellenállásra biztatták társaikat.
„Azt mondták, levegőbe röptenek en-
gem is, a családomat is” – mondta
Bartolome Garcia misszionárius, aki
elmenekült a bűnözők markába került
faluból, ahol korábban dolgozott, Ti-
juana városa közelében. „Nem szere-
tik, amit hirdetek, és azt, hogy bírál-
lom őket” – mondta a közvetlenül az
amerikai határon lévő, félig elhagya-
tott Jacume község papja.

Mexikó-szerre mintegy 12 300
ember veszítette életét eddig az egy-
mással is hadakozó bandák és a
2006 decemberében beiktatott *Felipe Calderon* elnök által ellenük kül-
dött több ezer katona részvételével
folyó háromoldalú háborúban.

A mérséklés, a megkínzott, lefeje-
zett tetemek, az emberrablások,
amelyek Mexikó Karib-tengeri part-
jaitól az amerikai határig mindenfelé
döbbenet keltenek, mára az erő-

szak terjedése miatt aggódó befekte-
tők és Washington szemében is az
egyik fő veszéllyé váltak.

Amióta Mexikó első számú közeli-
sége, *Joaquin „Shorty” (Köpcös) Guzman* 2001-ben megszökött a
börtönből, és hadat üzent a rivális
bandavezéreknek, a küzdelem olyan
borzalmassá vált, hogy a kartell sa-
ját törvényeit sem tartják már tiszte-
letben, még gyermekeket is ölnek.

A mexikóiak mind jobban retteg-
nek az állig felfegyverzett bandáktól,
ezeket ma már jóformán csak a ka-
tolikus egyház és a misszionáriusok
merik bírálni – különösen vidéken,
amelyet a kormány kevésse ellenőriz.
Az egyház a bátor kiállással szeret-
né visszahódítani azokat, akik elhagy-
ták sorait a vallásos érzület csökke-
nése miatt.

Ugyanakkor Tijuana érseke, *Rafa-
el Romo* a Reutersnek így nyilatko-
zott: „Senkitől sem tagadhatjuk meg
a szentségeket, akár folytatnak ille-
gális tevékenységet, akár nem.”

Emberi jogi csoportok szerint a ka-
tolikus papok rá is kényszerülhetnek
erre az olyan távoli körzetekben,
amelyeket a kartellek ellenőriznek.
Fegyverrel veszik rá őket az alvilág
urai, hogy megkereszteljék gyerme-
keiket, vagy hogy összeadják a kábí-
tószer-kereskedő családok tagjait.

Egyes papokat a jogvédő csopor-
tok azzal vádolnak, hogy elfogadják
a droggartellek pénzét a templo-
mok javítására, kápolnák építésére
vagy helyi segélyprogramokhoz. Az
egyház tagadja ezt. „A bandafőnökök,
a papok sok vidéki körzetben bizto-
sítják az alapvető szolgáltatásokat,
a helyiek felkérésére például elvégzik
a templomok karbantartását. Ezt
azonban nem a katolikus egyház ké-
ri tőlük, és a papok nem fogadnak el
pénzt a drogbáróktól” – jelentette ki
Manuel Carral, a Mexikói Katolikus
Püspöki Konferencia szóvivője a
Reuters hírügynökségnek.

► *MTI*

Rosszkedvünk nyara

Áll *Ella*, a cigány asszony az ajtó-
ban, és csak mondja, mondja... Öm-
lik belőle a panasz. Kisémmizték,
nem segítették, a saját fajtája is meg-
csalta, az egész élete merő erőlködés.
Sajog a cigánysága, fájl a nélkülözés,
a nyomorúság, a kilátástalanság. Már
szinte kiabál velem, pedig segíteni
szoktuk. Nem rám haragszik ő, ha-
nem az egész világra, rosszkor és
rossz helyre született, amin szemer-
nyit sem tud változtatni. Majd kese-
rűen elmegy, hogy holnap újra csön-
gessen egy kis kenyérért, mosóporért.
Bennem meg itt ég a tehetetlenség ér-
zése. Mert hiába könyörül meg rajta
a feleségem, a gondját alapvetően
nincs lehetőségünk megoldani.

Még sokan állhatnak az ajtó-
ban, belekiáltva a világra bánatukat.
Ott kiabálhatnak az is, aki éppen elve-
szítette az állását, s nem tudja, miből
fogja törleszteni a részleteit. Sírhatná-
nak ott a gyerekek is, akiknek pár éve
az édesanyjukat temették, a héten pe-
dig édesapjuk ment el a párja után.

És sorakozhatnak mind a szí-
vemnek oly kedves szőlőtermelők,
mert a jég két hete tönkrevette a ter-
mést, mert még mindig nem fizették
ki nekik a tavalyi bor árát, mert a zsi-
vány pincészetek olasz, francia löré-
vel nyomják le a hazai árakat, s
mert egy gombóc fagyalt árérték két
liter bort lehet venni. S ott lehetne
a sorban a fizetése után futó kórha-
zi orvos és ápolónővér, mert a nagy
garral induló magáncég belebukott
a kórházfenntartásba.

De akár én is odaállhatnék valaki-
nek az ajtajába, hogy belekiabálhas-
sam a csöndbe álmatlan éjszakáimat,
megoldást kereső töprengéseimet.
Mert egyre több terhet cipelünk
magunkban. S mintha fogyna a segí-
tő szándék, de sokkal inkább tán a se-
gítő lehetőség. Egyre inkább ma-
gunk maradásunk roszkaszító terheink
alatt. A szociális háló rongyokban, az
általános pénzsűke onnan is elvesz,
ahol pedig égető a szükség.

Haragszunk mindenkire. Politi-
kusokra, mert nem szolgálták a köz-
jót, bár minisztereknek nevezték ki
őket. Bankárookra, mert visszaélnék
pozíciójukkal. A rendőrökre, mert a
tanyafeltörő bűnözők helyett inkább
a gárdistákat kergetik a téren. A
névtelen felelősökre, mert manipu-
lálnak, egymás ellen játszanak ki
embereket és csoportokat. Harag-
szunk a hivatalokra a szaporodó pa-
ragrafusokért, a növekvő bürokrá-
ciáért, az értelmetlen szabályokért.
Haragszunk a korrupt hivatalno-
kokra, kiszolgáltatottságunk váms-
zedőire. És hát haragszunk a másik
autósra is, mert élénk furakodott a
csúcsforgalomban. Meg haragszunk
a szomszédra is, meg lassan már
mindenkire, aki bármi módon ke-
resztezte utunkat. Remélem, egyre
inkább haragszunk önmagunkra is,
hogyan dönthettünk ilyen rosszul há-
rom éve meg hét éve.

Kérdés, a keresztények mit monda-
nak ebben a helyzetben? Hol az a hi-
teles, meggyőző útmutatás, amelyet

meghallván az emberek a homlokuk-
ra csapnak, és azt mondják: ez igen!
Végre egy világos válasz! Mert amikor
a mi Urunk sóvá és világossággá tett
bennünket, épp erre is gondolt. A
probléma ott kezdődik, hogy mennyi-
re tudjuk felvállalni a világ, az ország
és benne az emberek gondjait.

Tudunk-e azonosulni az ajtó-
nkban kiáltozó nyomorúságával? Túl azon,
hogy legalább meghallgatjuk őket, tu-
dunk-e enyhíteni bajaikon? Itt az
idő, hogy egyéb kérdéseket félretéve,
most együtt álljunk elő egy határozott
krisztusi útmutatással. Mert mostan-
ság sokkal inkább foglalkozunk bel-
ügyeinkkel, átszervezésekkel és struk-
túraváltással. Melyeknek remélhe-
tőleg élvezhető lesz majd a gyümöl-
cse is. De most gyors és határozott út-
mutatást vár tőlünk a világ. Ha vár
még egyáltalán valamit, s nem sza-
lasztottunk el minden esélyt.

Nem kérdés, hogy kötelességünk
időben és okosan határozott véle-
ményt mondani közügyeinkről. Ezen-
felül pedig utat kell mutatnunk. Se-
gítenünk kell megállítanunk azt a ha-
tártalan értékrombolást, ami ha-
zánkban az elmúlt években végbe-
ment. Mert könnyű kihúzni a talajt
az emberek lába alól. Könnyű őket
megfosztani a nemzeti önbecsülé-
stől, keresztény értékektől, a család
összetartó erejétől. De újjáépíteni a
lepusztítottat sokkal nehezebb. Egye-
sült erővel azonban lehetséges. –
Mielőtt még egymásnak esnénk...

► *LUPTÁK GYÖRGY*

Református parókiából szociális foglalkoztató

Megkezdtek Kömlődön a református
egyház szociális foglalkoztatójának
bővítését. Ehhez a szervezet a paró-
kiát és a mellette található nyári
konyhát ajánlotta fel. A beruházás ér-
téke 44 millió forint – közölte az
Oroszlányi kistérség sajtóreferense
június végén az *MTI*-vel.

Ivák István tájékoztatása szerint
a református egyház négy év alatt
205 millió forint támogatást nyert

különböző pályázatokon. Az össze-
get értelmi fogyatékosokat gond-
zó központ kialakítására fordították
a Komárom-Esztergom megyei te-
lepülésen.

A Kerényi Béla Református Diakó-
niai Intézményekben elsőként 120
millió forintos támogatással nappali
foglalkoztatóvá alakították az egy-
kori iskolát, később lakóotthon hoz-
tak létre, majd a foglalkoztató felsze-

relését korszerűsítették, és támoga-
tást szolgáltatók szerveztek.

Az intézmény jelenleg harmincki-
lenc fogyatékkal élő lát el, de a mos-
tani bővítéssel növelhetik a gondozot-
tak számát. Az intézményrendszer
működtetésével eddig tizenhárom új
munkahelyet teremtettek, a fejlesztés
lezárástával ötlet gyarapodhat az al-
kalmazottak száma.

► *MTI*

Török tévévetélkedő ateisták megtérítésére

Mi történik, ha egy muzulmán imá-
mot, egy katolikus papot, egy rabbit
és egy buddhista szerzetest egy szo-
bába zárnak tíz ateistával? Ennek pró-
bál a végére járni egy török tévécsa-
torna, amely hamarosan elindítja
hittérítő showmisorát.

A Kanál T műsorában négy világ-
vallás lelkészei próbálják majd meg-
„jobb belátásra” bírni hitetlenek egy
csoportját. A megtérők jutalma egy
utazás lesz az általuk választott val-
lás szent helyeinek egyikére. A mu-
zulmán hitet választók Mekkába, a
katolikusok a Vatikánba, a zsidók Je-
ruzsálemba, a buddhisták pedig Ti-
betbe juthatnak el.

A muzulmán többségű, de világi Tö-

rökország vallási hatóságai nincse-
nek elragadtatva a show formátumá-
tól, és megtagadták, hogy kijelöljenek
egy imámot a műsorba. „Ehhez hason-
ló dolgot tenni a nézettség növelésé-
nek kedvéért az összes vallásra nézve
tisztetelen” – mondta *Hamza Aktan*,
az ország vallási tanácsának elnöke a
tévéprogramról szóló hírek hallatán.

A *Bűnbánók versenye* című műsor
készítői nem tartják vétkesnek ma-
gukat, és visszaautasítják azokat a
vádakat, hogy a szeptemberre terve-
zett műsor lealacsonyítaná a val-
lást. „A világ legnagyobb díját, az Is-
tenben való hit ajándékát adjuk. Mi
nem értünk egyet egy ateistával sem.
Isten hatalmas, és nem számít, hogy

melyik vallásban hiszel, a fontos,
hogy higgyél” – mondta a csatorna
igazgatója.

A műsor a vallási identitás kérdé-
sére összpontosít az európai uniós
tagságra pályázó Törökországban,
ahol a vallási csoportok már hangot
adtak aggodalmaiknak a nem muzul-
mán hitű kisebbségek vallásszabad-
ságával kapcsolatban.

Eddig mintegy kétszázán jelent-
keztek a műsorba, a végső tíz részt-
vevőt augusztusban választják ki. A
versenyzőkről teológusok fogják
megállapítani, hogy valóban hitetlen-
nek, nem pedig csupán hírnévre, il-
letve ingyen vakációra pályáznak.

► *MTI*

Pontositás. Múlt heti számunk 13. oldalán, a *Díjazott pedagógusok* című összeállításban *Tóth Lászlóné Weisz Zsu-
zsanna* – valamint tanítványai, *Horváth Zsuzsanna* és *Elek Gabriella* – neve mellett sajnálatos módon nem a meg-
felelő középiskolát tüntettük fel. A tanárnő a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szak-
közéiskola pedagógusaként kapott elismerést. A tévedésért az érintettektől és olvasóinktól elnézést kérünk. *A szerk.*

A jó pap holtig tanul...

Továbbképzési lehetőségek a Mentálhigiéné Intézetben

Sokféleképpen lehetne folytatni az oldal főcímében megkezdett mondatot. Komoly és megmosolyogtató variációkat is ismerünk. Bár a mondatrészlet önmagában is megáll. Csak így egyszerűen: a jó pap holtig tanul.

De mit is kellene tanulnia a (jó) papnak? Először is azt, ami megtanulható az evangéliumból, annak érdekében, hogy az üzenetük még elevenebben hasson az ígét hallgató és az azt megélni kívánó gyülekezeti tagok számára. Aztán bizonyára fontos tanulni és folyamatosan figyelemmel kísérni a mikro- és makroszintű társadalmi folyamatokat és változásokat, hogy tudjuk, hol és milyen formában van szükség a tartalmában *Változatlan*nak a meghirdetésére. És végül, de egyáltalán nem újszerű felismerésként: szükségünk van arra, hogy tanuljunk és – amennyire lehetséges – megismerjük önmagunkat. Mindazt, ami bennünk történik, aminek híján vagyunk, amire sokkal jobban rá kellene csodálkoznunk. Mindezt annak érdekében, hogy érzékenyebbé váljunk magunk és mások iránt.

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének szakirányú továbbképzésén növekvő létszámban vesznek részt egyházunk lelkészei. Sokakat a tanulási vágy vezérelt, vagy egy mélyebb beszélgetés valamelyik korábbi hallgatóval. A *mentálhigiéné szakirányú továbbképzési szak* több mint húszéves múltra tekint vissza.

Ennek a képzésnek a célja a humán foglalkozásuk szemléletének alakítása annak érdekében, hogy tágabb kontextusban tudjanak rálátni önmagukra, családi rendszerükre, munkájukra, társadalmi helyükre. Ezt – a kétéves képzés során – szakmai önismeretük mélyítésével, más szakterületek lelki egészségre vonatkozó tartalmainak tevékenységükbe integrálásával és többek között a kommunikációs kultúra és a konfliktuskezelő

képességek fejlesztésével érhetik el. A képzési program kulcsfogalmai közül érdemes kiemelni az önismeret fejlesztését, a hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztést és a segítő kapcsolatot. Sokak számára vált meghatározó élménnyé más szakmák képviselőivel (orvosokkal, tanárokkal, szociális munkásokkal) való közös tanulás az ezáltal biztosított élő, eleven párbeszéd.

A mentálhigiénés szakirány mellett 2002 óta jelen van a *lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak*, amely egyetemi vagy főiskolai szintű hittudományi és hitéleti képzettséggel rendelkezőket készít fel – három év alatt – szociális és családsegítő lelkigondozó, sport- és ifjúsági lelkigondozó, valamint kórházi lelkigondozó feladatokra, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolával és a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karával együtt. Örömteli fejlemény, hogy az elmúlt években a képzési rendszerek átalakításának szükségessége miatt egyre szorosabbá vált az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel való együttműködés is.

A lelkigondozói szak népszerűségét hűen jelzi, hogy míg az előző képzési ciklusban három evangélikus lelkész vett részt, addig a tavaly indult évfolyamnak már kilenc evangélikus hallgatója van.

A képzéseken folyó tanulást az ökumenikus oktatói kar és a tudományos háttérrel adó kutatócsoportok biztosítják. Ők is tanulnak. Egymástól, a hallgatóktól.

Nem csak a jó pap tanul holtig...

■ DR. JOÓB MÁTYÁS

Hogy támaszt nyújthassunk

Első hallásra azonnal rokonszenvesnek találtam a szóban forgó képzést, úgy tűnt, olyan, amelyet mindig is kerestem: pszichológia, lelkigondozás, önismeret, mindez szakirányú képzésként, levelező formában, munka mellett. Lelkész kollégákkal beszélgetve itt is, ott is hallottam olyanokról, akik elvégezték a képzést, vagy éppen járnak valamelyik szakra. Ők mindannyian dicsérték...

Sokáig gondolkodtam, melyik szakot választanám, ha teológiai tanulmányaim befejezése után belevágnék, a lelkigondozóit vagy a mentálhigiénést. Tanácsot kértem több evangélikus lelkésztől, olyanoktól, akik vagy az egyiket, vagy a másikat (vagy mindkettőt) elvégezték. Meséltek a képzésről, a különbségekről és a hasonlóságokról, de végül mind ugyanazzal zárták a beszélgetést: mindketten nagyon hasznos, döntsem el, miért jelentkeznék, mi a célom, mit szeretnék vele kezdeni.

Az utolsó pillanatban határoztam úgy, hogy a mentálhigiénés és szervezettefejlesztő szakirányú továbbképzésre jelentkezem, amely akkor rövidült háromévesről két-évesre, és amely szakon bármely területen dolgozó szakemberekből mentálhigiénés többlettudású segítők képeznek.

Színes – azt hiszem, ez az, ami leginkább jellemző a mentálhigiénés szakra: sokfélék vagyunk, sokféle háttérrel, munkatapasztalattal, sokféle motivációval, világnézettel, tervvel és ötlettel.

A hatalmas teremben, ahol az egész évfolyam (109 fő) számára tartott előadásokat hallgatjuk, főleg tanárok, tanítók, szociális munkások, orvosok, ápolók, jogászok ülnek körülöttem, de akad közöttük pap,

közgazdász, vállalkozó, családsegítő és így evangélikus lelkész is.

Színes a képzés is. A havi egy hétvége során sokféle területről kapunk ízelítőt. Éppen csak annyit, hogy felkeltse érdeklődésünket, és úgy érezzük, munkánk, hivatásunk (és persze saját magunk) érdekében létszükséglet utánaolvasni a fejlődéslelektannak, az etikának, a nevelési alapelveknek és módszereknek, a lelki élet zavarainak, a krízisintervencióknak, a gyászfeldolgozásnak, a csoportdinamikának, a család és a házasság belső világának.

És színesek a kiscsoportok is. A képzés hangsúlyos része ugyanis, a gyakorlati munka, négy féléven keresztül fennálló, tizenöt-tizenhat fős csoportokban folyik, melyek kialakításánál figyelték a különböző munkaterületek jelenlétét, a nemek arányára, életkori különbségekre, a különböző tapasztalatokra, érdeklődésekre. Ennek célja egyértelműen az, hogy a segítő beszélgetést, a saját tevékenység kíséretét és az önismereti pszichodramát minél színesebb, változatosabb csoportokban tanuljunk, gyakoroljunk, éljük át; hogy tanuljunk egymástól is, mutassuk meg a másoknak a talán még nem látott, meg nem nyílt utakat, lehetőségeket, módszereket, osszuk meg tapasztalatainkat.

Miért jelentkeztem, milyen célok vannak a képzéssel, mit szeretnék kezdeni vele? Elsősorban tanulni szeretnék, bővíteni, színesíteni ismereteimet, tapasztalni és segíteni, támogatni, támaszt nyújtani szorongató élethelyzetekben, közösen keresni a megoldást azokkal, akik hozzánk fordulnak gyászukkal, nehézségeikkel, akik nem találják az utat, és akik befogadó közösségre vágnak.

■ PETHŐ-UDVARDI ANDREA

Néhány személyes gondolat a lelkigondozó szakirányú képzésről

Nyolcvan lelki ember. Nyolcvan szép lelkű ember. Kor szerint fiatalabbak és idősebbek, de lelki érettségük szerint talán mind éltebbek. Egy éve vagyunk már a lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak hallgatói. Lelkészek, papok, teológusok, szerzetesek, hittanárok. Ami közös bennünk, az a spirituális érzékenység. Így együtt. Spiritualitás és érzékenység. Az előbbi olyan fogalom, amelyet ma sokan sokféleképpen használnak, de itt eredeti jelentésében tűnik fel: a Szentlélek (Szent Szellem – *Spiritus Sanctus*) Isten felé vezető erejére utal az emberi lélekben. Az érzékenység pedig számomra leginkább az egyéni lelkek egymás iránti tapintatát, figyelmét, szeretetét jelenti, azt, ahogyan rácsodálkozunk a másik emberben megelevenedő Szentlélekre mint isteni személyre. Isten felé közeledés ez egyéni életünkben, és Isten felé való közelítésre segítő vagy annak kísérlete embertársam életében.

Lehet-e ezt tanulni? A lelkigondozást? Hmm... Ez olyan finom és érzékeny terület – és ezt e sorok olvasói is minden bizonnyal saját lelki tapasztalataikból érzik és értik –, hogy átlátni saját lelki mélységeinket szinte lehetetlen vállalkozás. Mert láthatja-e a szem önmagát?

Viszont az is nyilvánvaló és közös tapasztalat, hogy ha valamivel nem foglalkozunk, az romlik. Ha egy kert nem gondozunk, azt ellepi a gyom. Ha valami nem emelkedik, az süllyed. És ez leginkább önmagunkkal szemben van így. Ha valóban Isten felé törekszünk, akkor foglalkoznunk kell azzal, ami bennünk az ő láthatatlan fonala, amely maga felé húz. És ez az első dolog. Önmagam szeretete, önmagam ismerete. Igazából ez a képzés számomra belső önismeretre ösztönöz.

Tehát a kérdésre, hogy lehet-e a lelkigondozást tanulni, személyes válaszom az, hogy mélyíteni mindenképpen lehet. Önmagam lelkének kertje én magam vagyok. Csak akkor léphetek oda Isten más teremtményéhez, ha ezt a kertet nap mint nap ápolom és gyomlálom és figyelem, és néha megállok csak gyönyörködni benne és szeretni...

Három kivételes dolog van ezen a képzésen. Az egyik, hogy a tudomány mint *megértési kísérlet* nem az Isten felé való közeledés ellen van, hanem értelmezni próbálja azt. A másik a képzés és az oktatók keresztény út melletti elkötelezettsége. A harmadik pedig az, amikor nyolcvan lélek egymás tekintetére és érzékenységére figyel tapintatosan, szeretettel.

■ DR. MÉZES ZSOLT LÁSZLÓ

4. országos evangélikus

Violinkulcs és templomkulcs

► **Mint egy felnagyított, zenés babaház – gondoltam, ahogy pincétől a padlásig bejártam a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ épületét. Már az udvaron gyakorló és szolfézsórai házi feladatot író középiskolásokba botlottam, attól kezdve pedig csak a hang irányába kellett mennem, hogy a négyemeletes iskola folyosóinak beszögelléseiben vagy tantermeiben megtaláljam a negyedik evangélikus zenei tábor szorgalmasan gyakorló hatvan diákját és az őket segítő tizenkét tanárt.**

– A július 5. és 12. közötti héten hatféle hangszer közül választhattak a gyerekek – kezdi a tábor bemutatását *Huszák Zsolt*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Ifjúsági és Gyermekosztályának ifjúsági referense, a tábor egyik szervezője és vezetője. – A jelentkezésnél meg kellett nevezniük, hogy milyen hangszer-

választanak. A ritmushangszeres gyakorlatokat, valamint a zeneelméletet mindenki számára kötelezővé tettük, ezért függetlenül a kiválasztott hangszertől ezeket az órákat délelőttönként be kell építeniük a táborozóknak a maguk által összeállított órarendbe.

Nem volt feltétel az előzetes hang-

szerismeret, ezért vannak közöttük teljesen kezdők is, de szép számmal akadnak zeneiskolai háttérrel vagy épp a korábbi táborainkban megtanult ismeretekkel érkezők is. Fontosnak tartjuk az éneklést is, ezért szintén mindennap vannak énekórák és közös kóruséneklés is.

ni, nem is tudnék más hangszeret elképzelni, amin szívesen játszanék.” „Az ifimben én vagyok a gitáros. Már sok éneket tudok kíséreni, de még jócskán van, amihez itt kapok segítséget.” „Három hónapja kaptam egy basszusgitárt, és bár otthon próbáltam játszani rajta, magamtól nem

zsef és *Francia Dániel* (dob és egyéb ütős hangszerek), *Birta Miklós* (szólógitár), *Baczony Gergely* (basszusgitár), *Csádó Balázs*, *Huszák Zsolt*, *Ócsai Zoltán* (akusztikus gitár), *Ruzsinszki Szabolcs* (szólógitár), *Szabó Tamás* (zongora), *Derecskei András* (zeneelmélet), *Nikodém Géza* (kórusgyakorlat) és *Wéber Iréna* (énektanítás).

Mindennapi meglepetések

Annak a – Mark Twaintól származó – mondásnak, hogy nincs bosszantóbb, mint a mások jó példája, éppen az ellenkezője érvényesült ebben a táborban. Ugyanis a szervezők minden estére egy-egy meglepetésvendéget hívtak, akik a maguk te-

Amíg Marci gyakorol, Ádám szolfézsleckét ír

Ritmusedzés a stabil pengetéshez – Adamecz József tanár és Blanka

Énektanulás a templomban – Huszák Zsolt tanár (Maci) és Anna

Spontán kórus az iskola folyosóján – Kriszti, Vaczus és a Schwahofer lányok

A szervezők azzal a vággyal hozták létre négy évvel ezelőtt ezt a táborot, hogy a keresztény könnyűzene tanulását komoly szakmai alapokra helyezték. Mert jóllehet sok esetben például több éve gitároznak a jelentkezők, de nincs „külső” segítségük, akitől szakmai tanácsokat kaphatnának. Ebben a táborban viszont a jól felkészült és a tudásukat átadni képes tanárok mellett sokat lehet egy hét alatt is fejlődni. S hogy a szervezők által kitűzött cél megvalósítása mennyire hatékony, azt az évről évre egyre magasabb résztvevői létszám is bizonyítja.

Tercek és akkordok

„Azért jöttem el idén is táborba, mert jók a tanárok, és sokat lehet tőlük tanulni. Nagyon szeretek dobol-

meg.” „Kilenc éve zongorázom klasszikus darabokat, és most szeretnék bluesakkordokat is tanulni.” „A településen, ahol lakom, nincsenek evangélikusok, így nincs is ifjúsági bibliakör. Viszont az iskolában vannak hittantáborok, ott jól jön, hogy tudok gitározni. Ebben a táborban többek között a helyes kéztartást is megtanultam, bár még egy kicsit gyakorolnom kell.” „Tanultunk az általánosban zeneelméletet, de már nem emlékszem, hogy mi a különbség például a kisterc és a nagyterc között. Hát itt most segítenek ezeket az ismereteket felidézni!”

Íme néhány válasz a „Miért jó ez a tábor, és miért jöttél ide?” kérdésre. S hogy kik a tanárok, akik hat napon át napi hat-nyolc órában átadták az ismereteiket? *Adamecz Jó-*

Kriszti, a Keresztmetszet zenekar billentyűse gyakorol

rületén profi előadásban mutatták meg a gyerekeknek, hogy egy-egy zenei alapstílusban milyen magas szintre lehet eljutni.

Vasárnap az evangélikus fiatalokból álló, ír zenét játszó és táncot is tanító Shamrock zenekar teremtett remek hangulatot. Kedd este a rendszerváltás előtti „szocialista blokk” dzsesszmuzsikájából szemeztetett

Ferenczi György és a Rackajam koncertje

zenei tábor

■ BODA ZSUZSA képes beszámolója

Dimény Gábor evangélikus mérnök. Illusztrációként saját lemezgyűjteményének darabjai szolgálták. Az iskola tőzszomszédságában, az Öregtemplomban Kátay Zoltán népzeneész és lantművész tartott hangszerbemutatóval egybekötött zeneorát. A következő nap a bluesé volt Ferenczi

György vezetésével. Az Emerton- és Artijus-díjas, világhírű szájharmónika-művész, énekes, hegedűs, gitáros és Rackajam nevű együttese az általuk megzenésített Petőfi-verseket adták elő. A Ső nevű katolikus rockzenekart hallgathatták meg a táborozók csütörtökön, pénteken pedig a tá-

bor egyik tanára, Birta Miklós dzsesszgitáros adott koncertet két zenész barátjával, kollégájával, Banai Szilárdal és Szabó Dániellel.

A záróestén a táborozók maguk voltak egymás meglepetésvendégei, ugyanis egész héten hat csoportban, zenekarokat alkotva gyakoroltak a gálára. „Ügyis mi leszünk a legjobbak, mert olyan zenei ötleteket építettünk be, és ritmusokat találtunk ki a produkciókhoz, amilyenek biztosan nem jutottak a többiek eszébe!” – mondta még három nappal a gála előtt „szerényen” az egyik táborozó, miközben kacsintva meglökte zenekari társát.

S hogy a héten tanult ismereteket ne rejtse véka alá – ahogy az a tábor mottójául választott igéjében is szerepelt (Mt 5,15) –, a vasárnap délelőtti istentiszteleten Győr-Nádorvárosban mindannyian szolgálták a gyülekezet örömeire is.

Kulcsok egymás mellett

Arra a kérdésre, hogy mitől is evangélikus a tábor, a válasz szinte magától értetődően hangzott Ócsai Zoltán győri lelkészétől, a tábor másik vezetőjétől:

– Mert mi szerveztük, többségünkben evangélikusok a résztvevők, és bár már a meghirdetésnél felvállaltuk, hogy keresztény könnyűzenei táborba hívjuk az érdeklődőket, sokszor előkerülnek az evangélikus énekeskönyvek is, mégpedig nem is csak a reggeli és esti áhítatok alkalmával.

A napkezdő elcsendesedéseket egyébként Wágner Tamás helyi református lelképásztor tartja zsoltárversek alapján, az estieket pedig én a samáriai asszony történetét alapul véve. Emellett a helyszín is – az evangélikus oktatási központ mellett sok program van az Öregtemplomban – erősíti a lutheránus jelleget.

Nem csak képtelenen került tehát egymás mellé violinkulcs és tempolkulcs.

Hogyan tovább?

Aki hallotta a negyedik országos evangélikus zenei tábor résztvevőit, megbizonyosodhatott róla, hogy milyen sok tehetséges és lelkes fiatal van gyülekezeteinkben, középiskoláinkban. Jogos tehát a kérdés, hogy egy-egy nyári táboron kívül mit tud egyházunk kezdeni azzal a missziói lehetőséggel, amelyet ezek a gyerekek hordoznak, illetve amelyet a zene iránti elkötelezettségük jelent. Hiszen ezáltal nemcsak korosztályuk, hanem a náluk fiatalabbak vagy éppen idősebbek felé is fordulhatnak.

A két táborvezető szinte egymás szavába vágva vázolta azt az álmot, amelynek megvalósítása úttörő cselekedet lenne a történelmi egyházak között. Olyan zenei komplexum – próbatermek és profi felszereltségű stúdió – létrehozását szeretnék, amely színvonalas hangfelvételek elkészítésére nyújtana lehetőséget. Oktatási intézményeink nagy részében működik olyan együttes vagy énekkar, amelynek – a maga szerény lehetőségeihez mérten – már most is vannak színvonalas produkciói. Példának hadd említsük a bonyhádi Keresztmetszet diákzenekart, amelyet az intézmény német testvériskolája augusztusra meghívott koncertezni. Ha egy-egy – háromszáz-négy száz diákot oktató – gimnázium profi körülmények között, szakemberek irányításával és segítségével elkészíthetné a maga lemezét, olyan családokba is eljuthatna az örömhír üzenete, amelyek – finoman szólva – nem oszlopos tagjai gyülekezeteinknek.

Máté a dobok mögött

Szolgálatba állítani a zenét

Interjú Birta Miklós dzsesszgitárossal

▶ Nemcsak itthon, hanem külföldön is elismert előadóművész, a Kodolányi János Főiskola dzsessz tanszakának tanára, lemezei jelentek meg, honlapjára látogatva számos koncert helye és időpontja olvasható. Nem tudtam megállni, hogy ne azzal a kérdéssel kezdjem a beszélgetést: miért fogadta el az invitálást ebbe az evangélikus zenei táborba?

– Mert nagyon jó kezdeményezésnek tartom ezt az alkalmat. Tavaly Huszák Zsolt barátom meghívott a közkegyi Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozóra, ahol a zenekarommal léptünk fel. Akkor mesélt erről a táborról is, idén pedig örömmel vállaltam, hogy szólógitárt tanítsak – mondja Birta Miklós.

– Manapság minden keresztény egyház küzd azzal a problémával, hogy miként tudna több embert behívni a templomokba, és hogyan tudná megszólítani a fiatalokat. Egyre inkább időszerű ez a kérdés. A fiatalok pedig nyitottak, és a zenén keresztül meg lehet szólítani őket. Ezért is gondoltam, hogy zenészként és tanárként kötelességem eljönni ide. Szolgálatnak tekintem, és örömmel teszem.

– Szolgálatnak?

– Tizenhat éve tanítok zenét, és ez idő alatt annyi pozitív élményem volt!... Megerősödött bennem, hogy ebben a zavaros világban fontos az

igazi értékek átadása. Ez a tábor azért is jó kezdeményezés, mert rengeteg olyan példával találkozunk a fiatalok, amely azt erősíti bennük, hogy lehet jól művelni a zenét és érdeemes is.

– Hatvan résztvevője van a tábornak. Milyennek találja őket?

– Hál' Istennek, nagyon sok tehetséges zenészpálya van itt. Tegnap például odajött hozzám néhány fiatal az általuk készített demóanyagokkal – ezeket még otthon vették fel –, hogy meghallgatnám-e őket. Egyikük sincs még húszéves, és a maguk egyszerű technikai eszközeivel olyan színvonalas produkciókat készítettek, hogy – amint mondani szokás – „elájultam”. A zenében volt dinamika, feltették az énekvokálokat, és az istendicsőítő szöveget is maguk írták. Azt mondtam nekik, hogy pontosan ez ennek a tábornak a lényege. Ne hagyják abba, csinálják! A muzsika Istentől kapott ajándék, aki zenél, annak felelőssége, hogyan sáfárkodik vele. A fölőselet dobja-e csak oda, vagy beleadja szívét-lelkét... Ha az utóbbit teszi, akkor ilyen produkciók jönnek létre.

– Ön dzsesszzenészként szokott egyházi zenét játszani? Létezik egyáltalán keresztény dzsessz?

– Jó a kérdés. Azt gondolom, hogy – műfajtól függetlenül – minden, Istentől újjászületett zenészek kutya kötelessége a zenei tevékenységét valamilyen módon szolgálatba állítani. Hogy hol kap erre lehetőséget, az más kérdés, és mindenképpen keresni kell rá a módot.

Az én életemben ez nem mindig volt ilyen egyértelmű. 1992-ben egy református gyülekezetben tértem meg, és abban az évben felvételiztem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára. Nagy dilemma elé kerültem,

tárral, basszusgitárral, dobbal, egyebekkel dicsőítették az Istent. És ez senkinek sem okozott gondot. Ez az élmény számomra egyfajta megerősítés volt, mert azt láttam, hogy lehet olyan hiteles embereket találni, akik

Birta Miklós egyik tanítványával, Benivel

mert az a közösség, amelyben voltam, és amely meghatározó volt számomra, nehezen összeegyeztethetőnek látta a dzsesszzenét az Isten-követéssel. Több évbe telt, míg ezt a kérdést a helyére tettem a saját életemben.

A feleségemmel egy évet kint élhettünk az Egyesült Államokban, ahol olyan protestáns – tehát nem karizmatikus – gyülekezetekbe jártunk, amelyekben mélyen hívő emberek vasárnapról vasárnapra gi-

ezt alázattal, jól csinálják. Akkor már tudtam, hogy e téren nekem is dolgom van.

Mielőtt '99-ben másodszor kimentünk volna, még itthon készítettem egy lemezt, amely az első evangélikus funkylemez. A legjobb magyar dzsesszzenészekkel vettem föl az anyagot, akik egyébként nem hívő emberek, de barátságból éjszakaról éjszakarára eljöttek, és ingyen dolgoztak a stúdióban. Bemutatko-

zó anyagunk készült a lemez azzal a céllal, hogy Amerikában jelenjen meg. A dolgok sajnos másképp alakultak, nem adták ki, azóta a fiókomban van. A mostani gyülekezetemben minden vasárnap szolgálók az istentiszteleten, de az alapvető problémám az, hogy hívó emberekből nem tudok olyan profi zenekart összehozni, amellyel a megfelelő színvonalon tudnánk előadni egy evangélikus produkciót. Ugyanis az utóbbi időben egyre jobban foglalkoztat ez a gondolat.

– Mit jelent az, hogy profi?

– Ha például a kollégáimból össze lehetne hozni egy csapatot, az remek lenne.

– És mi az oka, hogy még nem alakultak meg? Nem érdeklő őket a keresztény muzsikálás?

– Igazán azt kellett eldöntennem – és erről a kérdéstről általánosságban ebben a táborban is beszélgettünk a fiatalokkal –, hogy melyik utat válasszam a két lehetséges közül. Az egyik, hogy csak hívó keresztényekkel zenélek együtt, mert attól lesz hiteles az evangélikus. Akkor viszont súlyos kompromisszumokat kell kötnöm a zenében, hiszen nem várhatom el tőlük, hogy zeneileg profi legyenek. A másik lehetőség: abból indulok ki, hogy egy ilyen produkció elkészítésénél nekem is kötelességem a tudásom legjavát adni, ám akkor a színvonalhoz profi zenésztársakra van szükségem. A vívódásaim közepette az utóbbi felé hajlok, és azt hozom fel érvként, hogy így legalább lehetőségem nyílik misszióra a velem

A nyár fényei, színei...

A fény és szín szót említve felidézhetnénk a fizika- vagy a rajzórák egyre megkopó emlékét. Mégis sokkal valószínűbb, hogy a nyáresték – Balaton-parti vagy Szent Iván-éji... – fényei jutnak most inkább eszünkbe. De látjuk a nappal ragyogását is. A víz fodros csillámlását, a ruhák, a fagyaltgombócok derűs színeit. A vihar előtti utolsó napsugarak szinte földöntú-

sárfolyamok és árvizek, aszály és jégeső keserítenek sokunkat mostanában. Tapasztaljuk, hogy az „egész világ hullámverése” nemcsak egy harmonikus meditációs zene dallamát, de a zúgó és pusztító vihar félelmét is jelenti: kívül és belül egyaránt. A világ misztikus csodálatából pedig hamar kiábrándult távolságtartásra lehet váltani.

FOTO: LUKÁCS GÁBI

li, de hamar múló ragyogását, a villámok kiszámíthatatlan villanását s a szivárvány vigasztaló pompáját.

A nyár fényei és a fényben élénken feltáruuló színek körülvesznek minket – töltsük bár jól megérdemelt pihenésünket, vagy végezzük munkánkat, múlassuk egyedül vagy társaságban az időt. A tücsökzenés éjszaka, a hold színeken túli fehérsége, a csillagok élete és halála, a harmat szelíden gördülő cseppjei vagy a hét ágra sütő nap perzselő sugara sokaknak közös élményünk. Az orgonista-lelkész-orvos Albert Schweitzer, aki az afrikai őserdő mélyén dolgozott, mondta: az élet „egszersmind életközösség, ahol egy létezőben az egész világ hullámverését benne érezzük (...) A világban élünk, és a világ bennünk él.”

Érdemes fellapozni Bibliánk zsoltaírait, melyekben a félelem, a fájdalom, az öröm s a bizalom imádságai a természet évezredek múltján is beszédes képeiben szólalnak meg. „Aki a Felséges rejtekében lakik, a Mindenható árnyékában pihen, az ezt mondhatja az Úrnak: *Oltalmam és váram, Istennem, akiben bízom!*” (Zsolt 91,1–2) „Az ember napjai olyanok, mint a fű, úgy virágzik, mint a mező virága. Ha végigsöpör rajta a szél, vége van, még a helyét sem lehet felismerni. De az Úr szeretete mindörökké az istenfőlökkel van, és igazsága még az unokáikkal is...” (Zsolt 103,15–17) „Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túl-só végén laknék, kezéd ott is elérne, jobbod megragadna engem. Ha azt gondolnám, hogy elnyel a sötétség, és éjszakává leszek körülöttem a világosság: a sötétség nem lenne elég sötét nekem, az éjszaka világos lenne, mint a nappal, a sötétség pedig olyan, mint a világosság” (Zsolt 139, 9–12)

Csak néhányat, a legközismertebbeket idéztem a zsoltaírok képei közül. Ám lehet, hogy e sorok olvasása közben kételyek is megfogalmazódnak néhányakban. Hisz pusztító

Tudták ezt zsoltaíros eleink is. Mégsem fordultak a környező népek viharisteneihez, hiszen Istennel közös történetük az Úr hűséges szeretetét hirdette számukra az életveszély és a háborúk rettenetében is. Ahogy Jézus keresztre sem csupán az emberi agresszió és a halál mementója, de feltámadott Urunknak a latorra, a világra és ránk mondott önfeláldozó igenjét hirdeti.

Nem hiábavaló és nem elretentő tehát a nyár fényeit és színeit szemlélni s közben hallgatni és meghallani a „világ hullámverését”. Mert így szemlélve benne nem a céltalan világba vetettség, sem egy végtelen örvény, hanem Istennek – az értelmetlenségéből és az örvény mélyéről is – felemelő szeretete tárul elénk egészen gyakorlati, átélehető módon.

Jézusra, a világ világosságára tekintve eddig tán észre sem vett embertársainkban is felismerjük az Isten alkotta színek gazdagságát és mennyei Atyánk arcvonásait. Ha őket tevékeny, segítő szeretettel szívünkbe zárjuk, velük együtt éljük át azt a bizonyos hullámverést.

E cikkekében a nyári virágokról is írhattam volna. Ezek szólnak, esőnek, napsütésnek kitetten hoznak színükkkel, törekeny életükkel derűt mindennapjainkba, s tanúskodnak arról, hogy szépségüket nem maguknak, hanem az éltető fénynek köszönhetik, amely felé fordulnak, amelyben növekednek, gyarapodnak. Virág helyett értékes imádságként hadd nyújtsam át annak a majd háromszáz éves éneknek egy versét, melyet énekeskönyvünkben a 280. szám alatt találunk: „Át meg átjárás mindent. / Rám ragyogni engedd / Életadó áldott Lelked! / Mint a kis virág is / Magától kibomlik, / Rá ha csendes fényed omlik. / Add, Uram, / Vidáman / Fényességé látnom / S országod munkálom!”

■ BALOGNÉ VINCZE KATALIN

Regebéducsora

Rége a köznyelvben így nevezték azt az állapotot, amikor az emberek egyszerre fogyasztották el reggelijüket, ebédjüket, uzsonnájukat és vacsorájukat, vagyis napon-ta egyszer étkeztek. Napjaink koldusokkal, rossz szociális körülmények között élőkkal telített társadalmában sokak számára ideális helyzet, ha naponta legalább egy alkalommal esznek. Egyes körökben ismét kényszerű divattá válik a regebéducsora.

Egy idős pap két nyugdíjas otthonlakóval közelít a szeretetház kerítéskapuja felé a járdán. Útközben ballagva beszélgetnek a csepergő esőben szomorkodó mennybolt alatt. Felhők fátylába törli könnyeit az ég.

– ...és akkor még rám szolt a gondozónő, hogy rosszul töltöm ki a teát, és a zsemlét is kérni kellett – meséli az egyik hölgy.

– Ajjaj, leányom! Ajjaj... – sóhajt a bottal a kezében tipegő atya.

– Rádásul az ebédnél nekem kell az asztalhoz vinnem azoknak az idősebbeknek a tálcaját a tányérokba porciózott étellel, akik bottal járnak, vagy annyira bizonytalanok, hogy nem bírják el – folytatja a hölgy, majd kissé hangsúlyozottabban teszi hozzá: – Teljes ellátásra szerződünk, amikor beköltöztünk ide lakni, s nem a nővérek meg a vezetőség packázásaira!

– Tudja, leányom, vegyes érzésekkel lépek be ebbe a házba – jelenti ki a pap.

– Miért, atya? Miért? – kérdez vissza az egyik hölgy, miközben összebb húzza a nyakánál a kabátja gallérját.

– Azért, mert hazugságot hirdet a homlokzatán.

– Hogyhogy hazugságot? – képed el a másik hölgy.

– A felirat szerint: szeretetház. Háznak ugyan megfelel, de olykor hiányzik a falai között a szeretet...

Közben a portás belülről kinyitja előttük a bejárati kaput.

– Kezüket csókolom! – köszön illedelmesen a hölgyeknek, mire azok így felelnek:

– Jó napot, Józsi! De jó itt magának, ebben a melegben.

– Jó, jó... – morog befelé a portás. – Egész délelőtt állt a fűtés. Ki tudja, mikorra javítják meg.

– Tegnap késő éjszakáig nem volt áram. Unatkoztunk csak a sötétben. Maga biztosan nem unatkozna sötétben. Ugye, Józsi? – mosolyog kényszeredetten a fiatalabbik hölgy. Ám a portás azzal tér ki az évődés elől, hogy illedelmesen fogadja a kapun belépő papot, aki visszafordulva az esernyőjéről rázza le a küszöb előtti az esővizet.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! – mondja illendően a portás, aki korábban egyébként nem volt portás.

Gimnáziumi nyelvtanár a becsületes szakmája, de mivel a megfogyatkozott nebulók nem engedtek teret számára eredeti végzettsége további gyakorlásához, meg a korban is alaposan benne járt, elszegődött portásnak. Éjszaka többnyire nyugalomban védte az alvók álmát, hacsak valami egészen ritkán előforduló, váratlan esemény nem zavarta meg a nyugalmát.

– Mindörökké! Ámen – viszonzozza az üdvözlést ugyancsak illendően a pap. – Meglátogattuk Anna nővérünket, akit éjszaka vitt be a mentő a városi kórházba.

– Hogy van a drága doktornő? – érdeklődik a portás, aki mindenkit az egykori foglalkozása szerint titulál, ritkán szólítja nevéükön a lakókat.

– Erősen őrzik az angyalok, meg fog gyógyulni. Imádságos lélek, s ez rásegít az infúziókra. Két hét múlva újra köztünk lesz. Józsi! Nem érkezett levelem?

– Jaj, dehogynem! Azonnal átadom a kanonok úrnak – újságolja készségesen a portás, s azzal a pult alól elővesz egy levelet, és a pap felé nyújtja.

Az atya átveszi a borítékot, majd kinyújtott karjával messzire tartva a szemétől, a levél feladóját kezdi böngészni. A terjedelmes borítékot rögtön feltépi, egy könyv bújik elő belőle. Hajdanán együtt tanultak a szerzővel a papnevelőben. Az atya arcán átsugároznak a belső fények, amelyek

akkumulátora a szív. Ez a kitartóan dobogó isteni szerkezet, az emberi létezés nélkülözhetetlenül alázatos szolgálja.

Azzal ki-ki a szobájába tér. Jóska pedig csendben őrzi tovább a kaput, a telefont.

Néhány lakó nem fizeti be a reggelt és a vacsorát. A sors kegyes hamissága, hogy éppen az nem éhes, aki befizeti. Miközben két matróna beszélget az egyik lakosztályban, kopognak az ajtajukon. Fiatalabb lakótársuk érkezik.

– Behoztam a vacsorát az ebédlőből? – kérdezi egyiküket.

– Mit adnak? – érdeklődik a megszólított, aki hajlott kora ellenére igazán remekül tartja magát. Esze is vág, akár a borotva, csak estére elfárasztják a nappali órák.

– Tea, zsemle, vaj, sonka – hallatszik a kínálat.

– Nekem csak egy zsemlét hozzál, ha lennél oly kedves – adja le a rendelést a szoba lakója. – A sonka majd jó lesz a szomszéd kutyájának. Olyan aranyos az a kis kutya.

A vendég hölgy búcsúzóul megjegyzi:

– A kutyus tényleg aranyos. Na, szervusz, drágám, aludj jól!

Amint becsukódik mögötte a lakosztály ajtaja, így morgolódik magában:

– Mindenki a kutyát eteti, pedig már úgys elhízta magát. Nem lenne fontosabb a betegeknek a sonka? A gazdája elég ennielót adhat a kutyájának. Persze, a betegnek gyakran nincs étvágya, a kutya pedig nagyon falánk, s kit tudja, hogy valóban képes-e elegendő ennielóval ellátni az a férfi, aki a szeretetház szomszédságában lakik. Szép és okos kutya. Mindig jelez, ha idegen közeledik az épületek felé.

Ahogy kitekint a folyosó ablakán a lassacskán elcsendesedő falusi utcára, látja a buszmegállóban várakozó embereket. Nem csak a buszra várnak. A napsütésre is, hogy a szeretet égi mosolyával töltekezessen fel józan lelkek.

■ ZSIRAI LÁSZLÓ

Határ Isten és ember között

Nincs. Már mint hogy határ Isten és ember között.

Határtalan az Isten.

Ha mégis valamiféle határokat látunk, azok a mi emberi határaink.

Pontosabban korlátaink. Nem varrhatjuk az ő nyakába őket.

Ha határokat húzunk, határsértővé válik az Isten.

Mert őt nem kötik az általunk meghúzott határok, és nem korlátozzák a mi korlátaink.

Ott, ahol Isten határtalansága a mi korlátainkba ütközik, ott áll a kereszt.

A názareti Jézust mint többszörösen visszaeső határsértőt fogták el és végezték ki.

Állítólag Pilátus ezt is akarta eredetileg a keresztre írni, de aztán meggondolta magát.

Jézus átlépett minden, az ő korában szent és sérthetetlen határt. Nem feltűnési viselkedés gyötörte, nem provokálni akarta a környezetét, hanem mert a határtalan Isten követe volt. Átlépett, átszakított minden határt, és ráadásul az ily módon megnyíló határokon át messzire ment – túl messzire ment –, és embereket hozott át az életbe, kiterjesztve rájuk Isten határtalan szeretetét. (Adj, király, katonát!)

Átlépte a határt férfi és nő között.

Még a tanítványai is megbotránkoztak rajta, hogy asszonnyal beszél.

Átlépte a határt bűnös és büntetlen között.

Megbotránkoztak rajta a rendes emberek, hogy bűnösökkel ül asztalhoz.

Átlépte a határt hívó és hitetlen között.

Botrány volt, hogy nála a megvetett samáriai a zsidó számára követendő példaként állhatott elő.

Átlépte a határt gyermek és felnőt között.

Ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek... Átlépte a határt törvény szerint élő és törvényen kívüli között.

Nála a vámszedő megigazulva ment ki a templomból, nem úgy a farizeus.

Átlépte a határt tiszta és tisztátalan között.

Törvény szerint neki magának kellett volna követelnie az őt megérintő vérfolyásos asszony megkövetését, ő pedig gyógyulást adott neki.

Átlépte a határt méltó és méltatlan között.

Nem kis felháborodást okozva engedte, hogy egy parázna nő a lábait csókolgassa.

■ NÉMETH ZOLTÁN

Sorozatos határsértéseinek helyein most nagy vallásos tisztelettel övezett és védett határkövek állnak. Mint stációk a kereszt felé vezető úton. Hirdetik, hogy itt valamikor valaki átlépte a határt, és messzire ment.

S talán azt is, hogy mi is bátran lépjük át őket.

■ NÉMETH ZOLTÁN

(Határ menti meditációk. Szerkesztette Szabó Lajos, Luther Kiadó, Budapest, 2008)

Halat keres, kígyót talál

Már többször említettem e hasábon a boszorkánysággal, ezotériával és más titkos tanításokkal foglalkozó könyvekkel kapcsolatos veszélyeket. Nagyon úgy tűnik, hogy nem lesz haszontalan ismét szólni a témáról, mivel az ilyen jellegű kiadványok száma egyenesen meghatározódott az elmúlt évek alatt.

Amikor a *Népszerű boszorkányság* című cikket írtam, még csak mintegy polcnyi kötetre lettem figyelmes – mára akár fél könyvtárnyi irodalommal is szembetalálhatja magát a gyanútlan vásárló. A négy évvel ezelőtt megjelent jegyzetemet (*Evangelikus Élet*, 2005/45. szám) időközben kommentálta is az interneten „egy élő wicca” (vagyis eszerint a Kelta-Wicca Hagymányörzők Egyházának nyíltan pogány híve), aki nem habozott kijelenteni, hogy „a boszorkányság nem egyenlő a sátán imádatával”.

Természetesen nem fogok vitatkozni ezzel a szabad véleménnyel – jelzem, ezt már korábban is megtehettem volna –, mert céloim most sem a vizsályt keltő, értelmetlen szóharcok provokálása, csupán az általam igaznak hitt tények közlése.

Az ilyen végtelen párbeszédnek már csak azért is „haszontalanok és hiábavalók” (vö. Tit 3,9–10), mert evangélikusként lehetetlen közös nevezőre jutni olyasvalakivel, aki így gondolkodik ezekről a dolgokról. A vita előtt ugyanis minimum azt kellene tisztáznunk, mit is értünk „a sátán imádatán”, s ez minden kétséget kizáróan komoly problémákat okozna az egyetértés szempontjából. Másrésztől nem tudom, honnan vette bírálóm ezt a mondatot, ugyanis a cikkben ilyesmit nem állítottam; csupán azt, hogy egyesek „olyan isteneket imádnak, amelyek lényegüket tekintve nem azok” (Gal 4,8–9). Mindazonáltal fölöttébb örvendetes, hogy a modern boszorkányok is olvassák az *Evangelikus Életet*...

Az elmondottakból hamar belátható, hogy milyen nagyok a világnézeti különbségek kortársaink között, de talán azért nehezen tehet engem felelőssé bárki, ha a fentihez hasonló reakciók után nyomasztó következtetésekre jutok. Az eszmék közötti zűrzavar napjainkban olyan mértékű, hogy már a felületes szemlélőnek is azonnal feltűnik – tegyük hozzá egyszerű és mindenkorra: ezért nem kis százalékban a tömegével burjánzó ezoterikus irodalom a felelős.

Mielőtt valaki megint félreértene, elismerem, hogy a könyvesboltokban kapható „titkos tanok” és más filozófiák között vannak értékesek is, illetve szinte minden kötetben fellelhető valamilyen értékes gondolat. Ugyanakkor tegyük hozzá hamar, hogy csaknem lehetetlen az ezotériával úgy foglalkozni, hogy az ember ne találjon abban figyelemre méltó tényeket, mivel – még ha látszólag is – az ilyen tanokban mindig fellelhetőek az univerzális megnyilvánulás nyomai. A probléma csupán az, hogy összességében tekintve a lehető legkaotikusabb módon szerveződnek ezek a tartalmak, a végeredmény pedig olyan mélyseges szövegtenger, amelyben az igazság játékos könnyedséggel mosódik össze a hamissággal, az egyetemes valóság az egyéni képzelettel, a beavatási tanítás az álbeavatási butítással. (És az már tényleg krajcáros komédia, hogy az ezoterikus kiadványok többségét titkosnak állítják be, miközben nyíltan árusítják, tehát bárki megveheti őket. Adódik a kérdés: a kérdés: akihez bárki hozzájuthat, az mitől titkos?)

A téma szabatosabb kifejtése érde-

kében egy másik konkrét esetet idézek, amely tisztán megvilágítja agályainkat, s amelyet ráadásul nem egy ezoterikus témájú kötetben olvastam, hanem olyasvalakitől hallottam a minap, aki ilyen könyvekből szerzi az ismereteit. Kortársunk fölöttébb merész kijelentésre ragadtatta magát: szerinte Jézus messiási vonása „csak az egyház blöffje”, mivel az aranykort elhozó Napgyermek megváltástörténete már jóval Krisztus előtt megjelent, „a Biblia szerzői” ezt csupán „átdolgozták”.

Igen meglepődtem, mert sokféle zavaros beszédet hall az ember, amikor a természetfeletről esik szó, de ez a „tanítás” minden várakozásomat felülmúlta, ennek ugyanis éppen az ellenkezője az igaz! Mert nem az *Újszövetség* írói merítették ihletet a korábbi mítoszokból, hanem inkább az előző idők bölcssei sejtették meg egy eljövendő messiás csodálatos ígéretét, mint ahogy ez később be is teljesedett Jézus Krisztus személyében. A „Napgyermek a Lótosz kelyhében” mitológiája kétségkívül az egyiptomi istenvilág része, mint ahogyan Ozirisz, Ízisz és Hórusz kultuszát az „egyiptomi szentháromság”-nak nevezik a kutatók. Ám az, hogy ezek a misztériumok már az Emberfia előtt léteztek, véletlenül sem jelenti azt, hogy a tényleges, földi megvalósulásukról szóló történet lenne a „stencilezett másolat” – éppen fordítva.

Persze jó kis beugratós téma, igen cseles kérdés ez egy ilyen szellemileg letompított, kilúgozott nemzetnek, amelyet negyven éven át megfosztottak mindentől, ami túlmutat az anyagi világon, aztán ráeresztették ezt a lehetetlen mennyiségű álmisszíták; így nem csoda, ha ilyen nagy most a sötétség. S mint ahogyan Ninivében az emberek nem tudtak különbséget tenni „a jobb és a bal kezük között” (Jón 4,11), úgy ezek az „ezoterikusok” sem képesek megkülönböztetni az okot az okozattól; ez is hibátlanul mutatja, napjainkban milyen mértékű a felfordulás.

Annak idején a farizeusok legálább befogták a szájukat, amikor Jézus megkérdezte tőlük: „Mi a véleményetek a Krisztusról? Kinek a fia?” Mert ha „Dávid urának szólítja őt, miképpen lehet a Fia?” A kérdés bonyolultságát és félelmetességét bizonyítja, hogy „senki sem tudott neki felelni egyetlen szót sem, és megkérdezni sem merte őt többé senki...” (Mt 22,41–46) A válaszadás viszont csak az „írastudók” számára ily nehéz, akikből ma is akad bőven az ilyen ezoterikus könyvespolcoknál...

Jézus úgy lehet Dávidnak egy-

szerre ura és fia, hogy bár később született meg testben, ő már „kezdetben az Istennél volt”, vagyis a Szentháromság tana és a mennyei örökösödés joga szerint megelőzi Dávidot, hiszen a Krisztus maga az Isten (vö. Jn 1,1–18, Jel 5,7–10). Márpedig Isten mindenkinél előbb volt.

Ezek ismeretében hogyan is állíthatnánk, hogy az evangélium az egyiptomi Napgyermek mítoszából keletkezett? Olyan ez, mintha valaki a hajnali ködön átszűrődő napfényt összekeverné a derült égen ragyogó nappal, mondván, hogy a homályos reggel a déli fény. Ráadásul az is nyilvánvaló, hogy Jézust senki sem előzheti meg, sem időben, sem eszmében, mivel „minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött”. Erre egyébként ő maga is figyelmeztet: „...nélkülem semmit sem tudtok cselekedni” (Jn 15,5), Péter halfogása pedig rögtön bizonyítja is ezt, hiszen a történet lényege már Simon feleletéből kiderül: „Mester, egész éjszaka fáradtunk ugyan, és semmit sem fogtunk, de a te szavadra kivettem a hálót.” (Lk 5,5)

Úgy gondolom, hogy a titkos tanításokra szomjazó fiatal nemzedéket semmiképpen sem a rossz szándék vezérli, amikor „kiveti a hálóját” az ezoterikus irodalmakra. Ám az korántsem megnyugtató magyarázat a tévelygésre, hogy valaki balek – vagy ahogyan *Vlagyimír Iljics Lenin* nevezte értelmiségi híveit: „hasznos idióta”. Mert ne gondoljuk, hogy ezek a rászédett ifjú emberek nem okoznak kárt ezekkel a felemás beszédekkel! Hasznosak ők a szerintük emberfeletti, de valójában egy nagyon is emberalatti, zavarkeltő befolyás működtetéséhez, hogy „megtévesszék – ha lehet – a választottakat is” (Mt 24,24).

Mindenki keres valamit az életben, s nemzedékem is joggal kutat a létezés nagy titkai után. Jézus azt ígéri, hogy „aki keres, talál”. És azt is mondja ugyanitt, hogy senki sem csalódik, aki az igazságra éhez: „...ki az közöttetek, aki ha kenyeret kér a fia,

követ ad neki, vagy ha halat kér, kígyót ad neki?” (Mt 7,7–11) Az étellel való hasonlat nyilvánvalóan egyszerűen szó szerinti és jelképes. Mert a hal közismerten a Krisztus szimbóluma, a kígyóra való szándékos utalás sem kíván különösebb magyarázatot. S ha valaki a „Szent Szellemet” keresi, de csak az „ösi kígyót” találja, talán figyelmeztetnünk kellene: nem biztos, hogy jó helyen keres – vagy netalántán maga a kérés volt rossz. Ideje lenne ezt sürgősen felismerni, mielőtt a kígyó visszamar-

■ ANDRISKA JÁNOS

REMÉNYIK SÁNDOR

Csodálkozol?

Csodálkozol, hogy nincs és nem is lesz béke
A nemzetek közt soha, sohasem,
S örült tornákon hull a küzdők vére
Időtlenül, apadhatatlanul??

Csodálkozol? – Én nem csodálkozom.
Elnézem a „boldog” családi kört,
Nézem a két ember „szentelt” viszonyát:
S mindent látok, csak nem harmóniát.

Csak perc a béke, lopott, drága perc,
Úsztatja évek nyughatatlan sodra –
S már hasít a szó türelmetlenül,
Kihívó hanglajtással odadobva.

Mit békéltetsz te osztályt, nemzetet?
A Duna-völgyön mit töröd fejed?
Egy éles szó, mit bölcsen letompítasz
Kimondás előtt: hidd el, többet ér az!

Ne törd a fejed programpontokon,
A világbékét kezd el magadon,
A béke alfája és ómegája
Te légy, különben nem jön a világra.

HETI ÚTRAVALÓ

Így szól az Úr, a te teremtőd: Ne félj,
mert megváltottalak, neveden szólítottalak,
enyém vagy! (Ézs 43,1)

Szentháromság ünnepe után a 6. héten az *Útmutató* reggeli és heti igé-

iben Isten a keresztség ajándékával

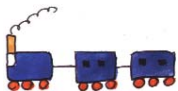

megterésre hív, hogy a teremtés, megváltás, megszentelés „jogán” a gyermekeivé lehessünk. A keresztség hit által visz az üdvösségre. „Krisztus szereti az egyházat, és önmagát adta érte, hogy megszentelje, és megtisztítsa a keresztséggel az ige által.” (Ef 5,25-26; LK) „Meg vagyok kereszttel!” – ez a tény erősítette reformátorunkat kísértései közepette. „Jézus Krisztus a világ világosága, nála van örökké az élet forrása.” (GyLK 699) Mennybemenetele előtt adta nekünk e missziói parancsát: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében...” (Mt 28,19) A nevében szó egyes számban áll az igében, tehát a Szentháromság egy örök Isten van jelen a keresztség szentségében is: „Ha ugyanis eggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, még inkább eggyé leszünk vele a feltámadásának hasonlóságában is. Hiszen tudjuk, hogy a mi ömberünk megfeszítettet vele...” (Róm 6,5–6) Luther szerint Pál „tehát összekapcsolja Krisztus halálát s feltámadását és a mi keresztségünket, hogy azt ne csupán üres jelképnek tartsuk, hanem olyasminnek, amiben benne van Krisztus halálának és feltámadásának ereje”. Isten kihozta népét Egyiptomból, s így mutatta meg a dicsőségét: „Izráel fiai szárazon mentek be a tenger közepébe, és a víz jobbról-balról falként állt.” (2Móz 14,22) Pál azt szeretné, ha tudnánk, „...hogy atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek át, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben” (1Kor 10,1–2). Péter pünkösdi prédikációja szíven találja hallgatóit, s az Úr ígéretei és elhívása alapján felszólítja a leendő gyülekezet tagjait: „Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,38) A filippi börtönben Pál és Szilász Istent dicsőítette, s az elmenekülés helyett a börtönőrnek „...hirdették az Isten igéjét (...). Ő pedig azonnal (...) megkeresztelkedett egész háza népével együtt (...), és örvendezett, hogy hisz az Istenben.” (ApCsel 16,32–34) Ma is ez a misszió menete és célja, de eleget teszünk-e Urunk utolsó parancsának? Ő az alázatos kicsinyeket adja elénk példaként: „Bizony, mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,3) A kereszten függő, halott Jézusnak „...az egyik katona lándzsával átszúrta az oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki” (Jn 19,34). Az ógyházban szerették a víz jelentését a keresztségre, a véré az úrvacsorára vonatkoztatni. Élő Urad üzeni ma: „...az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel (...), és térj meg! (...) Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába...” (Jel 3,1.2.3.5) „Ó, segíts győzni (...)! Légy áldva, Jézusom, mert győztél bennem!” (EÉ 374,4) Benned is?

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Írjátok a képeken látható tárgyak neveit a téglalapokba. A megjelölt téglalapok betűiből egy-egy állatnevet olvashattok össze. Ezeket az állatokat is vitte Nőé bárkája.

	<table border="1" data-bbox="322 686 527 778"><tr><td style="background-color: red;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 824 527 915"><tr><td></td><td style="background-color: red;"></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 961 527 1052"><tr><td></td><td></td><td style="background-color: red;"></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1098 527 1190"><tr><td></td><td></td><td style="background-color: red;"></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1236 527 1327"><tr><td style="background-color: red;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1449 588 1541"><tr><td></td><td style="background-color: green;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1587 588 1678"><tr><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: green;"></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1724 588 1815"><tr><td></td><td style="background-color: green;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1861 588 1953"><tr><td></td><td style="background-color: green;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 1999 588 2090"><tr><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: green;"></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 2227 654 2319"><tr><td style="background-color: purple;"></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 2350 654 2441"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: purple;"></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 2502 654 2594"><tr><td></td><td></td><td style="background-color: purple;"></td><td></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 2639 654 2731"><tr><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: purple;"></td><td></td></tr></table>					
	<table border="1" data-bbox="322 2777 654 2868"><tr><td></td><td></td><td style="background-color: purple;"></td><td></td><td></td></tr></table>					

MEGFEJTÉS:

MEGFEJTÉS:

MEGFEJTÉS:

Győztes hadsereg Répcelakon

► Egy kisebb hadsereg vette birtokba a Répcelak–Csánigi Evangélikus Egyházközség parókiáját és annak környékét július 22-étől két héten át. Minden reggel hatvan-hetven kis katona vonult lelkesen, trombitászo és dobpergés kíséretében a templomba, hogy részt vegyen az immár tizenegyedik éve megrendezett angol és anyanyelvű hitantábor programjain.

A tábort Verasztó János, gyülekeztünk lelkésze és Donald Greven wisconsini (Amerikai Egyesült Államok) lelkész szervezte és vezette.

Évtizedes testvéri kapcsolatunk gyümölcsként nyaranta, nem sokkal azután, hogy a tankönyvek a fiókok és a táskák mélyére kerülnek, amerikai fiatalok érkeznek hozzánk lelkészük vezetésével, hogy együtt szolgálhassunk a gyerekeknek. Minden évben más-más témán keresztül igyekszünk közelebb vinni a kicsikhez és nagyokhoz Isten szeretetének üzenetét. Hajóztunk már együtt bibliai hajósokkal, felmászunk képzeletben a Sionra és a Biblia többi hegyére, idén pedig ószövetségi és újszövetségi katonák nyomába eredtünk.

Délelőttönként Józsué, Gedeon, Dávid, Naámán és itáliai századosok történeteinek keresztül hallhatták a gyerekek az evangéliumot, igeverseket tanultak magyarul és angolul. Kipróbálhatták, milyen egy katonai kiképzés, hogyan kell ijjal löni, még

egy Afganisztánban szolgáló katona képes beszámolóját is meghallgathatták. A délután a sport és a kézműveskedés volt, esténként pedig Donald Greven evangélizációjára vár-

táborokban, de több éve már ők is lelkes segítők ennek a munkának.

Jézus szavai jutnak eszembe, amelyeket akkor mondott, amikor a tanítványok nem akarták hozzáen-

FOTO: VERASZTÓ JÁNOS

tuk a gyerekeket szüleikkel és gyülekeztünk minden tagjával együtt.

A tábor során a kis katonák végigjárhatták a katonai ranglétra fokait, közlegényekből hadnagyokká válhattak, s az utolsó estén boldogan vehették át megérdemelt jutalmaikat, a tábortűznél pedig mindkét nyelven újra felzengtek a két hét legkedvesebb dalai.

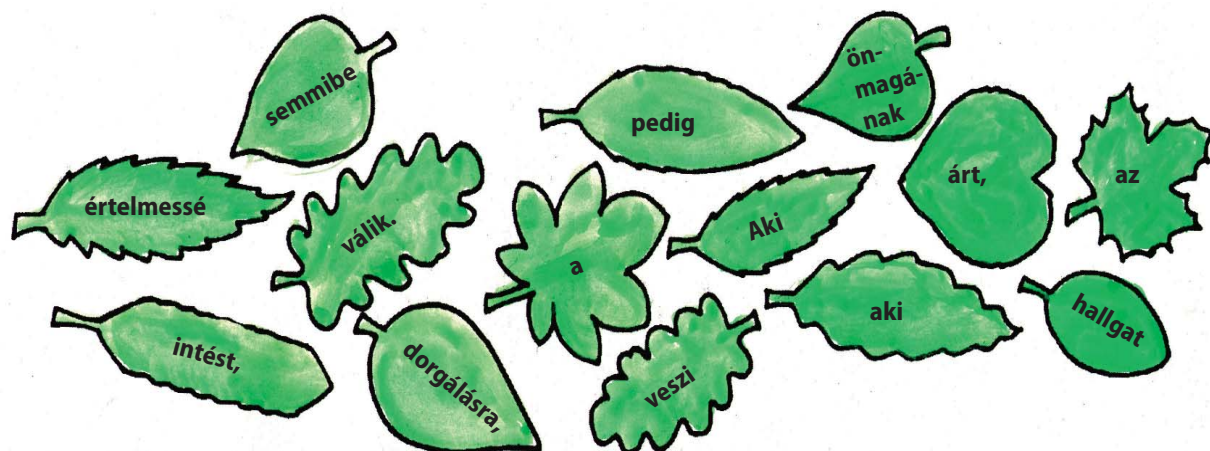
Szolgálóként nagy öröm volt számomra, hogy ismét részt vehettem ebben a munkában. Hálátelt szívvel gondolok mindarra, amit Isten végzett az elmúlt évtized során, hiszen a fiatal szolgálók közül sokan még kisgyermekként vettek részt az első

gedni a kisgyermeküket. Talán kímélni akarták a Mestert a gyerekzsivajtól, vagy nem tartották elég érettnek, méltónak a kicsinyeket arra, hogy az Úrral találkozzanak. Jézus azonban megfeddte a tanítványokat, és azt mondta, hogy ne tiltsák el a gyereket tőle, hanem engedjék hozzá őket, mert a gyermekekhez hasonlóké a mennyek országa (Mk 10,14).

Ne csupán engedjük, hanem vigyük mi magunk imádságban, kézen fogva gyermekeinket, kicsiket és nagyokat Jézus színe elé, hogy az ige magjai korán a szívükbe hullhassanak, s felnövekedve élő hitet teremjenek!

■ ŐRI ILDIKÓ

Illesszék a faleveleket a fán a helyükre, és olvassátok el a Példabeszédek könyvében található intést!

Ébredj fel, aki alszol!

Családi konferencia Piliscsabán

Piliscsabán tartottuk június 29-étől július 4-éig a Budai és a Pesti Egyházmegye családi konferenciáját, 1994 óta már a tizenhatodikat. Telt házú konferencia volt, nem maradt üres szoba a Béthel Missziói Otthonban.

Az összejövetel családi jellegét mutatja, hogy a legidősebb résztvevőnk kilencven év feletti, a legfiatalabb pedig tizenhét hónapos volt, s háromsöt négygenerációs családokkal is találkozhattunk. A résztvevők száma – az egy-két napra „belátogatókkal” együtt – elérte a száz főt, a bentlakók nyolcvankilencen voltak – több mint egyharmaduk gyermek- és ifjúkorú.

A konferencia vezérigéje a „*Lelkemet adom belétek...*” (Ez 37,14a) ösztövevényi igeszakasz, fő témája pedig az „ébredés” volt. A reggeli áhítatok – *Hulej Enikő* és *Horváth-Hegyi Olivér* szolgálatával – és a bibliakörök a *Lélekjelenlét (a Lélek jelenléte)* összefoglaló címet kapták. A délutáni előadásokat naponként más-más előadó (*Révész Rita, Endreffy Géza, Győri Péter, Bence Imre, dr. Garádi Péter*) tartotta. A *láthatóvá váló Szentlélek* főcím alatt hallhattunk a finnországi és a magyarországi ébredésről, egyházunk mai örömeiről és gondjairól. Estéknél *Bozorády Zoltán* evangélizált. A konferencia zenei-kántori szolgálatát és az ifjúsági bibliakör vezetését *Győri Dávid* és felesége, *Judit* végezte. A gyermekek csoportjával hárman foglalkoztak lelkesen: *Tamáty Tamásné* lelkész, illetve *Nagy Márta* és *Körmendi Hajnalka* pedagógusok. Ezen a konferencián a Szentháromság egy igaz Isten Szentlelke került a középpontba.

Sokszor feledkezünk meg róla, előfordul, hogy csak hatásairól, erejéről beszélünk, és nem számolunk azzal, hogy ő személy, aki valóságga teheti számunkra Jézus Krisztus értünk elszünetelt halálát, feltámadását. Megérteti velünk a Szentírásban leírt, Jézus Krisztusban kijelentett igéket. Aki újjászüllhet, megigazíthat, szolgálatra kész és alkalmassá tehet. Általa viszi végbe Urunk az ébredést, amikor is rövid idő alatt sok ember jut hitre, tér más belátásra, születik újjá. Jézus Krisztus Urunk nem hagyott minket magunkra: elküldte, akit megígért, a közöttünk, bennünk munkálkodó Szentlelket. Ő formálja, élteti a gyülekezetet, ő tud mindenkinek igazi vigasztalást adni. Csak az vigasztalható, aki megengedi, hogy helyre tegyék – így lehet megtisztulni. Az ő vigasztalása nem kompromisszum, hanem végleges, s vele lehetőséget kapunk, hogy másokat is megvigasztalhassunk (2Kor 1,3–11). Személyes példákat hallottunk erre egymástól a kiscsoportos beszélgetéseken; egyik testvérünk gyászában, másik abortusz utáni állapotában kapott vigasztalást, bocsánatot.

Bátorítást kaptunk, hogy kérhetjük a Szentlelket az Atyától (Lk 11,13). Kérjük hittel és kitartóan. Az ébredést Isten adja. Nekünk nem a szél irányát és erősségét kell méricskélteni, hanem ügyelni arra, hogy amikor Isten fel akar használni minket, el ne mulasszuk a lehetőségeket. Éberrel figyeljünk rá; ne ötleteljünk, hanem teljesítsük azt, amit Szentlelke által mond.

FOTO: GYŐRI GÁBOR DÁVID

Haszontalan, pótolandó, lecsereendő szolgálók vagyunk, Isten mégis használni akar minket. Ne legyünk hálátlanok. Kötelességünk és örömünk az Úrnak szolgálni. Bízunk öbenn, hogy feladataink ránk vannak szabva és elhordozhatók. Ne az eredményeket vizsgáljuk, hanem az Úr szaván tájékozódjunk a Lélek által.

Valóra válhat az evangélizáció összefoglaló igéje: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.” (Ef 5,14) és a Róm 6,11: „...meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a Krisztus Jézusban.”

Eszement világunkban, ahol például a házasság értékét lebecsülik, de a homoszexuálisok házasságra törekednek, Isten adhat kimenetelt a Jézus Krisztusban. Élete csak annak van, aki meghalt a bűnnek, és feltámadt, az ő uralma alatt él.

Ézs 6,8-ban szembesültünk az Isten szentsége előtti elhívással, és Mt 17,1–8 alapján a megdicsőült Jézus Krisztus ragyogott fel, akinek fényét életünk is terjesztheti.

Egyéni példákat is hallottunk, melyek nyomán sokan felbátorodtak az evangélizátorral és a többi szolgáló lelkéssel való személyes beszélgetésre; de a testvérek között is értékes beszélgetések folytak.

A Szentlélek jelenlétét az elhangzottak megértésén kívül abban is megtapasztaltuk, hogy a generációk

egymást szeretetben elfogadva, segítve egy szívvel és lélekkel tudtak énekelni, újat tanulni, imádkozni. Az összegyűjtött névtelen imakéréseket magunkénak éreztük; egymás iránt segítőkész szeretetet kaptunk. Istennünk volt az előkészítő is, és hisszük, hogy velünk marad mindvégig.

Idei konferenciánknak bizonyos tekintetben határok- vagy stafétabot-

átadás jellege is volt. A Budai Egyházmegye 1992-ben és 93-ban tartott evangélizációs konferenciáinak tapasztalatai alapján 1994-ben már a Budai és a Pesti Egyházmegye közösen szervezte az összejövetelt, majd 1995-től a két egyházmegye felügyelője, *Pintér Győző* és *dr. Győri József* lettek a szervezők. Ez a szolgálatuk a felügyelői tisztségük lejáta után is megmaradt, de egyre jobban éreztük, hogy hívó, lelkes fiataloknak kell átvenniük ezt a feladatot.

Ezzel a céllal kapcsolódott be két évvel ezelőtt a Pesti Egyházmegye esperesének megbízásával *Hulej Enikő*, az idén pedig a Budai Egyházmegye esperesének egyetértésével *Horváth-Hegyi Olivér*. A résztvevők örömmel tapasztalták, hogy a konferencia szelleme, lelkesége nem változott, de frissebbé, fiatalosabbá vált. Reméljük, hogy fiatal testvéreink hosszú időre szóló elhívást kaptak. Övezzék fel őket az Úr hittel, szeretettel, bölcsességgel, türelemmel, erővel, és gazdagon áldja meg szolgálatukat.

Mi pedig, akik eddig végezhetünk ezt a szolgálatot, köszönjük az Úrnak, hogy részt vehettünk ebben a munkában. Kérjük, bocsássa meg mulasztásainkat, aggodalmaskodásainkat, ha valakit megbántottunk, vagy ha botránkozást okoztunk, legyen hozzánk irgalmas, amikor ezt a szolgálatunkat megítéli.

■ GYŐRI JÓZSEF és GYŐRINÉ DRENYOVSKY IRÉN

A presbiterek országos találkozója elé

Az első országos evangélikus presbiteri találkozóra (Pestszentimre, 2009. szeptember 12., szombat) a szervezők lelkes állásonként négy presbiter és a felügyelő jelentkezését várják. A lelkészek részvétele fakultatív. (A szervezés az esperesi hivatalokon keresztül történt.) Az alábbiakban olvasható levelet a szervezők küldték ki a jelentkezőknek.

Kedves Testvéreink!

Örömmel számolhatunk be arról, hogy az evangélikus presbiterek első országos találkozására mintegy ezernégy száz jelentkezés érkezett be! Köszönjük a presbiterek pozitív hozzáállását, és köszönjük az esperesek, lelkészek közvetítő munkáját. A jelentkezések nagy száma azzal a reménységgel tölt el bennünket, hogy a gyülekezeti presbitériumok felelősen gondolkodnak, és kulcsszerepet vihetnek egyházunk ébredése, megújulása terén.

A találkozóról már több alkalommal is olvashattak a testvérek az *Evangélikus Élet* hasábjain. *Gáncs Péter* püspök a húsvéti, *dr. Fabiny Tibor* professzor és *Győri Gábor* esperes a pünkösdi, *Mészáros Tamás* egyházmegyei felügyelő a június 28-i számban írt e tárgyban – kérjük, olvassák el!

Néhány felmerülő kérdésre ezúton válaszolunk

- **Miért kellett ilyen korán leadni a jelentkezéseket?** Mert nyáron a szabadságok miatt, szeptember elején pedig az idő rövidsége miatt nem lehetett volna jól előkészíteni a találkozót.
- **Miért kellett névvel jelentkezni?** A névvel való jelentkezést azért kértük, hogy a jelentkezőket személyesen megszólíthassuk, tájékoztathassuk a jobb főkészülés érdekében. Szeretnénk, ha a konferencián mindenki pontosan tudná, hogy miről van szó.
- **Mi van, ha a jelentkező mégsem tud elmenni?** Ha egy bejelentkezett presbiter mégsem tud eljönni, egy másik presbiternek átadhatja a helyét. Mindenképpen használjuk ki a gyülekezeti létszámkeretet! A változást elég érkezőkor a recepciónál jelezni.
- **Mi a találkozó helyszínének pontos címe?** A találkozót a pestszentimrei új, minden igényt kielégítő sportcsarnokban, a *Sportkastélyban* rendezzük, melynek címe: 1188 Budapest, Kisfaludy u. 33/c. Az őszi információs levélben és az *Evangélikus Életben* térképet közlünk, és tömegközlekedési útvonalakat is megadunk.

A találkozó címe: *Isten munkatársai vagyunk.*

Tervezett program

- 9 órától regisztráció, térzene
- 10.00 – Köszöntések
- 10.15 – Énektanulás, ráhangolódás
- 10.30 – Áhítat: „Isten munkatársai vagyunk” – *Gáncs Péter* püspök
- 10.45 – Honnan hová, evangélikus egyház? – *Próhla Gergely* országos felügyelő bevezető előadása
- 11.00 – Kerekasztal-beszélgetés – vezeti *Lengyel Anna*, a Déli Egyházkerület felügyelője. Beszélgetőpartnerek *dr. Győrfi Károly* közgazdász, *dr. Fábri György* szociológus, *dr. Varga Gyöngyi* teológus és interaktív módon minden részt vevő presbiter! *Lehetőség lesz azonnali kérdésekre, hozzászólásokra, véleménynyilvánításra.*
- 12.30 – Ebéd
- 14.00 – Vetített képes előadás (ppt) a presbiterképzésről – *dr. Fabiny Tibor* professzor, közreműködik: *Győri Gábor* esperes
- 14.45 – Pódiumbeszélgetés – vezeti *Lengyel Anna*
- 15.30 – Szünet
- 16.00 – *Maradjanak velünk!* Az *Evangélikus Élet* szerkesztőinek játékos meglepetése. Közreműködik *T. Pintér Károly* és *Boda Zsuzsa*
- 17.00 – Úti áldás – *Ittész János* püspök

A programot több esetben zenével, énekléssel, frissítő mozgással fogjuk tartítani, ezt külön nem jeleztük.

A konferencia lebonyolítását az egyházkerületek és az országos iroda munkatársai, valamint a pestszentlőrinci gyülekezet negyventagú csapata segíti.

Szívesen fogadjuk a programmal és a szervezéssel kapcsolatos észrevételeiket, javaslataikat az alábbi címen: Győri Gábor – 1183 Budapest, Kossuth tér 3., e-mail: gabor.gyori@lutheran.hu.

Erős vár a mi Istennünk!
Testvéri köszöntéssel:

A szervezők

MEGJELENT
A CREDO KÜLÖNSZÁMA

Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája

A *Credo evangélikus műhely* külön száma azzal a céllal jelent meg, hogy az egyházunk fejlesztését célzó munka eddigi dokumentumait nyomtatásban hozzáférhetővé tegye. Olvasható benne a tervezett stratégia első vitaanyaga, illetve az ehhez érkezett hozzászólások. A

Luther Kiadó gondozásában megjelent kötet szerkesztője *dr. Fabiny Tamás, Próhla Gergely* és *Bogdányi Gábor*.

A püspök és az országos felügyelő a bevezetőben a következőképpen vall az ügy fontosságáról: „Egyházunk vezetése, felismerve a hosszú távú és országosan összehangolt egyházfejlesztés szükségességét, 2007 tavaszán kezdeményezte az evangélikus stratégia kidolgozását. A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának döntése alapján egy munkacsoport készí-

tette el a stratégia tervezetét, melybe a legfontosabb fejlesztési szempontok kerültek.

Egyéves munkánk eredményét 2008 nyarán, a Széllőrösa találkozóhoz hoztuk nyilvánosságra, s ezzel elindult a stratégiatervezet vitája. Az internetről letölthető anyag azonban mindeddig nem jelent meg nyomtatásban – ennek a hiánynak a pótlására nyújt alkalmat a *Credo* tematikus száma. Szeretnénk a lehetőséget megragadni és a vitaanyagot túl egy csokorra való véleményt, reflexiót is közreadni. Fel-

kérésünkre sokan tollat ragadtak, lelkészek és nem lelkészek, ismert értelmiségiek, hogy nézeteiket megosszák velünk a stratégiatervezet kapcsán. Sokszínű képet láthatunk-olvashatunk, hiszen teológusok és szociológusok, egyházban élők és világi rokonszervezők véleménye egyaránt megjelenik lapunk hasábjain.

A stratégia vitájában fontosnak tartjuk, hogy minél több szempont megjelenjen. Reméljük, sokak számára meggyőző bizonyíték a *Credóban* bemutatott anyag sokszí-

nűsége. Természetesen ezzel korántsem zárult le a vita: bárki közreadhatja véleményét a stratégia honlapján (<http://strategia.lutheran.hu>) vagy a később szervezendő rendezvényeken.

Adja Isten, hogy a vita mozgósítsa evangélikus egyházunkat, és az »élő kövek« egyházának felépüléséhez vezessen.

Ára: 895 Ft. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4.) is.

In memoriam Martin Hengel

Súlyos betegség után, július 2-án, 82 éves korában elhunyt *Martin Hengel*, korunk legnagyobb biblikusa.

Világszerte tisztelet és megbecsülés övezte mint az újszövetségi tudományok, a judaiztika és az ókor kiváló ismerőjét és művelőjét, aki mindezeket a tudományterületeket ritka szintézisben tudta szemlélni. *Adolf Schlatter* óta nem volt olyan Újszövetség-tudós, aki a zsidóság irodalmát és történelmét hozzá hasonló alapossággal ismerte.

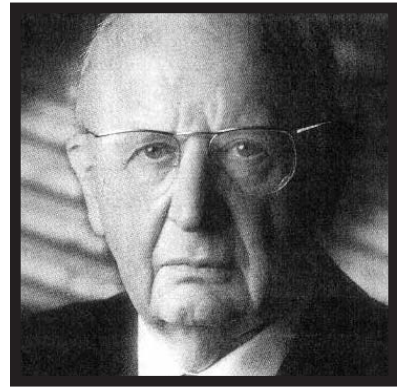
Martin Hengel tudományos életútja nem volt egyenes vonalú. 1926. december 14-én született Reutlingenben. Aalenben nevelkedett, és élete, munkája sokáig összekapcsolódott édesapja helyi textilüzemével.

Először 1964-ben töltött be tudományos pozíciót, miután 1959-ben elkészítette *A zélóták* című disszertációját az első századi zsidó ellenállási mozgalmakról. Habilitációs dolgozatát 1967-ben írta meg *A judaizmus és hellenizmus* címmel.

1968-ban Erlangenbe hívták, 1972-ben azonban visszatért Tübingenbe, tanára, *Otto Michel* tanszékére. Itt fejtette ki példa nélkül álló kutatói és tanítói munkásságát. Nemzetközi elismertségét jelzik azok a vendégkutatók, akik az évek folyamán százával özönltek Tübingenbe, nem csupán azért, hogy a Hengel által irányított, az antik judaizmussal és a hellenisztikus vallástörténettel foglalkozó kutatóintézetben dolgozhasanak, hanem azért is, mert otthona mindig nyitva állt a kollégái előtt.

Martin Hengelt díszdoktorátussal tüntette ki az uppsalai, a Saint Andrews-i, a cambridge-i, a durhami, a strasbourgi és a dublini egyetem. Kötüntetéseket kapott londoni és

prágai egyetemektől, elnöke volt a Studiorum Novi Testamenti Societasnak, 1977–78 között pedig dékán a saját fakultásán. Tagja volt a heidel-

bergi, a brit és a holland tudományos akadémiának. Az általa alapított Philipp Melancthon Alapítvány segítségével fiatal teológusok tanulmányozhatták a görög és római világ történelmét és kultúráját.

Martin Hengelnek mély, személyes meggyőződése volt, hogy az *Újszövetséget* kizárólag a kortárs zsidóság kontextusában lehet megérteni, ezért fáradhatatlanul tanulmányozni kell a judaizmus irodalmát. Ebben a meggyőződésében feltehetően fontos szerepet játszott a kereszténység és a zsidóság sajnálatos történelmi szembenállása, amelyet Hengel ilyen módon is a személyes példájával igyekezett orvosolni.

Családjá mellett számtalan diákja gyászolja, akik közül sokan ma szintén meghatározó alakjai az Újszövetség-kutatásnak, valamint azok az olvasói, akik könyvein keresztül mindig sokkal többet nyerhettek, mint egyszerű bepillantást az első keresztények világába.

■ PECSUK OTTÓ

Istentiszteleti rend • 2009. július 19.

Szentháromság ünnepe után 6. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 5,20–26; Ézs 43,1–7. Alapige: Kol 2,12–15. Énekek: 295., 359.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát utcai katolikus templom de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kendeh K. Péter; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) dr. Varga Gyöngyi; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. dr. Varga Gyöngyi; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Bátorvics Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; Rákosliget, XVII., Gőzon Gy. u. de. 11. ifj. Zászkaliczky Pál; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kispes, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Széchezy Béla; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Budakeszi (református templom) de. fél 9. (úrv.) dr. Lackné Puskás Sára; Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás de. 11. Tóth Melinda.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse de. 11.; Badacsonytomaj de. 9.; Balatonalmádi (Bajcsy-Zs. u. 5.) du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonfüred de. 9.; Balatonszárszó (evangelikus üdülő) de. 9.; Fonyód de. fél 10.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Kisdörgicse du. fél 2.; Kötöcs de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Mecskehely de. 11.; Nemesleányfalu du. 2.; Révfülöp de. 10.; Siófok de. 10.; Sümeg du. fél 3.; Szentantalfa de. háromnegyed 10.; Veszprém de. 10.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK: Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

Összeállította: BODA ZSUZSA

A Holdra szállás negyvenedik évfordulójára

„Houston, itt Nyugalom Tamaszpont. A Sas leszállt” – jelentette *Edwin Eugene Aldrin*, az Apollo-11 űrhajó holdkompjának pilótája.

1969. július 21-e mérföldkő az emberiség történetében. Az amerikai Apollo-11 űrhajósai kiléptek a Holdra – az emberi faj első ízben jutott el egy idegen égitest felszínére.

Az űrhajó – fedélzetén *Neil Alden Armstronggal*, az űrmisszió parancsnokával, *Michael Collinsszal*, a Columbia nevű parancsnoki kabin pilótájával és *Edwin Eugene Aldrin*nal, az Eagle (Sas) nevű holdkomp pilótájával – 1969. július 16-án startolt az amerikai Cape Kennedy űrközpontból egy száztíz méter magas Saturn–V hordozórakéta segítségével.

A Föld körüli keringés után az űreszköz a Hold felé vezető pályára állt, majd július 19-én megkezdte keringését a Hold körül.

A következő napon Armstrong és Aldrin átszálltak a holdkompba. A kompot leválasztották a parancsnoki egységről, és segítségével leereszkedtek a Hold felszínére, a Nyugalom tengerére. Eközben Collins a parancsnoki kabinban tovább folytatta a keringést.

Az asztronauták július 21-én szka-fanderben léptek Földünk hűsége kísérőjének felszínére. Először átvizsgálták a holdkompot és a talajt, majd kipróbálták, hogyan végezhető a járás, a futás és az ugrálás a földnél jóval alacsonyabb gravitáció ellenében.

Tudományos munkájuk során holdregések mérésére szolgáló eszközt, meteoritbecsapódásokat mérő berendezést, napszél analizálására szolgáló főlíát, a Hold–Föld-távolság mérését lehetővé tevő lézerreflektort üzemeltet be.

Számtalan fotót, valamint film-

felvételt készítettek, kitűzték országuk zászlaját, emléktáblát helyeztek el „Békés szándékkal, az egész emberiség képviselőjében jöttünk” felirattal, valamint huszonkét kilogrammnyi közet- és pormintát gyűjtöttek a földi vizsgálatokhoz.

Még aznap visszaindultak a holdkomppal, sikeresen dokkoltak a Hold körül keringő parancsnoki egységgel, és a Föld felé vezető pályára álltak.

Az űrhajósok július 24-én tértek vissza szülőbolygójukra, szerencsésen leereszkedve a Csendes-óceánra, ahonnan a közelben úszó Hornet anyahajóra szállították őket épen és egészségesen – valamennyi földlakó büszkeségére.

„Kis lépés egy embernek, hatalmas ugrás az emberiségnek.” (Neil Alden Armstrong, az Apollo-11 űrhajó parancsnoka.)

■ REZSABEK NÁNDOR

Csillagok, bolygók szerelmese

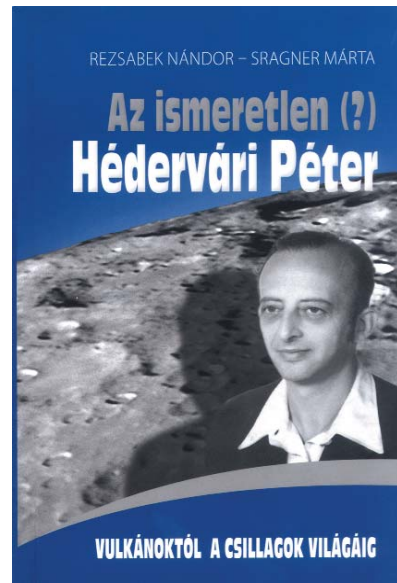
Föltekintve a Holdra vajon hányan tudják, hogy van rajta egy kráter, amely a Nemzetközi Csillagászati Unió 1994-es közgyűlése óta *Hédervári Péter* (1931–1984) magyar csillagászati ismeretterjesztő, Hold-kutató nevét viseli?

Bár végzettségét tekintve Hédervári nem volt csillagász, generációk nőttek fel ismeretterjesztő cikkein, könyvein és előadásain; vannak, akik ezek hatására indultak el a csillagászati pályán. Saját építésű mini-csillagvizsgálójában távcsöveivel végzett megfigyelései elsősorban a Napra, másrészt a Holdra, a bolygókra, a változócsillagokra és fogyatkozásokra terjedtek ki.

A „magyar nevű” holdkráter névadójáról jelent meg tavaly decemberben egy élvezetes stílusban, körültekintően megírt, igényes monográfia *Az ismeretlen (?) Hédervári Péter – Vulkánoktól a csillagok világáig* cím-

mel. Egyik szerzője az *Evangelikus Életben* is rendszeresen publikáló *Rezsabek Nándor*.

A kötet áttekinti Hédervári életút-

ját és szakmai pályafutását, bemutatja őt mint ismeretterjesztőt. Megtudhatjuk, hogy ilyen jellegű csillagászati munkái a maguk korában igazi sikerkönyvek voltak, amelyeket ma is szívesen vesznek kezükbe az érdeklődők.

A kiadványt bőséges fotóanyag illusztrálja, a végén pedig megtalálható Hédervári könyveinek, tanulmányainak, cikkeinek részletes bibliográfiája (*Sragner Márta* munkája).

■ – BZS –

Rezsabek Nándor – Sragner Márta: Az ismeretlen (?) Hédervári Péter – Vulkánoktól a csillagok világáig. Aura, Budapest, 2008. Ára 980 forint. Megrendelhető levélben vagy személyesen a Göncöl Alapítványtól: 2600 Vác, Ilona u. 3.; tel.: 27/512-030; e-mail: kmcs@goncol.hu.

ERŐS VÁRAK

A Rákóczi-várkastély Sárospatakon

A hazánkban jelenleg forgalomban lévő bankjegyek közül három címlenten láthatunk várábrázolást.

A kétszázas *Károly Róberttel* átelenes oldalán a négytornyú diósgyőri vár látható. A tízezresen Esztergom főképp szakrális vonatkozású nevezetességei mellett ott találjuk *Szent István* szülőhelyét, a város erődítményét. Az ötszázas – valamennyi közül talán a legkifinomultabb módon – a sárospataki Rákóczi-várat mutatja, mind a Vörös-torony, mind a kastélyszárny élethű ábrázolásával.

Az erődítés első, ma is álló eleme a *IV. Béla* idején épült lakótorony. Itt talált menedéket az apjával véres csatákba torkolló trónharcot vívó ifjú herceg, a későbbi *V. István* király, majd innen hurcolták el őt. Utóbb a várat főúri családok bírták, majd *Károly Róbert* országlása idején került ismét uralkodói kézbe.

A vár bővítése a 15. század végén a *Pálóczyak* nevéhez fűződik. Mohács után a befolyásos főnemes, *Perényi Péter*, aki *I. Ferdinándtól* Sátoraljaújhegyen együtt a Szent Korona visszaszolgáltatásáért kapta adományul. Renszánsz díszítőelemek, illetve a kor magas szintű haditechnikai megoldá-

sai ekkor épültek be architektúrájába, olasz mesterek segítségével.

A 17. század elején a *Lorántffy Zsuzsannával* kötött házasság révén *I. Rákóczi György* tulajdona lett. Ez a periódus a várépítés újabb aranykorát jelentette, amely egyaránt meghatározta a katonai és a lakófunkciókat.

A sárospataki várban töltötte gyermekkorát *II. Rákóczi Ferenc* vezérlő

fejedelem. Szabadságharcának bukása után Bécshez hú hercegi familiák, utolsóként – egészen 1945-ig – a *Windischgrätzek* tulajdona volt a vár. A klasszicista, romantikus és eklektikus stílusú átalakítások ennek az időszaknak az eredményei.

Az erődítmény – immáron múzeumként – 1950-ben nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt.

■ R. N.

Kalózkodás a parlamentben?

A gyerekkorában „elfogyasztott” számos kalózos könyv és film miatt e sorok írójának a kalózkodásról valószínűleg soha nem a kifosztott városok és a legyilkolt emberek fognak eszébe jutni, hanem egyfajta, kalandokkal fűszerezett hősiesség – persze azért a végén a jó mindig elnyeri jutalmát. Ilyen szempontból a szerzői jogi lobbierőlködése, amellyel az illegális tartalomtöbbszörözés ellen harcol, inkább kedvet teremt az ellenálláshoz, mintsem hogy nagy bűnök sikerülne bélyegeznie a zenék és filmek jogszerűtlen letöltését. A „kalózkodás” elnevezést ráadásul már az Európai Parlamentben is viselik, idén tavasszal mandátumot szerzett ugyanis a 2006-ban alapított svéd párt, a Piratpartiet.

A párt népszerűség-növekedésének egyik oka az, hogy ugyancsak idén tavasszal per indult a szintén svéd *The Pirate Bay* (azaz „A Kalózkodás”) elnevezésű torrentoldal ellen, amelynek ez idő tájt már több mint huszonnégy millió felhasználója van.

A torrentezés a fájlcsere egyik viszonylag új technikája. A megoldás lényege az, hogy egy-egy letölthető fájl tartalmazza azokat az információkat, amelyek révén a felhasználók az egymás számítógépén található azokat a fájlokat elérhetik. Vagyis maga a *The Pirate Bay* soha nem terjesztett jogvédett adatokat, csupán összehozta azokat a felhasználókat, akik szeretnék volna megosztani zenéiket, filmjeiket másokkal. A per – amelyben a kalózkodás elítéltek – bár precedensértékű lehet, de sem a fájlcsere nem fogja megszüntetni, sem a szerzői jog ésszerű működéséhez nem jelent utat.

A szerzői jog alapvetően nem tulajdonjog, ezért azok az érvek sem állnak meg, amelyek a hagyományos tulajdonjoggal egyenlőnek szeretnék feltüntetni. Egy egyszerű példával megvilágítva: a szerzői jog esetén nem lehet lopásról beszélni, amikor valaki letölt egy zeneszámat, ugyan-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

is a zeneszerző vagy a kiadó ugyanúgy rendelkezni fog továbbra is az adott zenével. Lopásnak akkor lehetne nevezni, ha valaki egy kifizetetlen lemezzel sétálna ki a cédeből.

A svéd Piratpartiet logója

Ez persze nem jelenti azt, hogy ne kellene védeni a szellemi alkotásokat, hiszen a szerzők és a kiadók jogosultak megfelelő díjazásra a munkájuk után, de az Egyesült Államokban a médiaipari lobbierő túlsúlyára esett. Mégpedig – mondhatni – fényévekre.

A törvény a művek megszületése után egy bizonyos ideig biztosít védelmet. Ez jelenleg a szerző halálától számított hetven év, ennek letelte után az adott mű közkinccsnek számít, így szabadon terjeszthető és átdolgozható válik.

Addig azonban kíméletlenül lecsaphat Amerikában az igazságszolgáltatás arra, aki illegális úton birtokol zenei vagy filmes tartalmat: minden egyes tétel százötvenezer dollár büntetéssel sújtható, vagyis ha valaki letölt egy tíz számból álló cd-t, összesen mintegy háromszázmillió (!) forintos bírságra számíthat. Ez olyan,

mintha harmincmillió forintos büntetéssel sújtaná azt, aki nem váltja meg a háromszáz forintos budapesti buszjegyet. Ekkora összeget pedig nem indokol az okozott kár.

A fájlcsere ráadásul nem is rossz dolog. Bár nem tagadható, hogy a legnépszerűbb terjesztett tartalmak az aktuális slágerek vagy filmek, a technológiának fontos szerepe van a kultúra megőrzésében is. A szerzői jog hatálya alá eső művek jelentős része ugyanis már nem termel hasznot, így azokhoz nem lehet hozzájutni kereskedelmi forgalomban. Mivel a törvény nem teszi lehetővé ezek megosztását, ezért egy részükre a pusztulás várna, ugyanis a több évtizedes alkotások jelentős hányadának digitalizálását senki nem végzi el. Így az a fajta kalózkodás, amelyik arra irányul, hogy ezek a művek ne vesszenek el, igen hasznos a társadalom egésze szempontjából. Akár analógiát is lehetne felállítani a könyvtárakkal, ez utóbbiakban ugyanis az állomány kilencven százaléka olyan kötet, amelyet kereskedelmi forgalomban már nem lehet kapni.

Viviane Reding, az Európai Unió médiaügyekért felelős biztos mintegy három hete javasolta a szellemi tulajdon és az internetezés viszonyának átgondolását. A felmérések azt mutatják ugyanis, hogy a tizenkét és huszonnégy év közötti európai fiatalok mintegy hatvan százaléka töltött már le fizetés nélkül audiovizuális tartalmat, így a legtöbb ország törvényei szerint a felnövekvő generáció több mint felét bűnözőnek kellene tekinteni. Ez pedig egyértelműen azt jelzi, hogy a jelenlegi szabályozás nem megfelelő.

A szerzői jognak meg kell újulnia – jelenlegi formájában nem tud lépést tartani a technikai fejlődéssel, egyelőre nem képes megfelelő választ adni az internet fejlődésének kihívásaira.

Kalózkodás a parlamentben, de úgy tűnik, hogy most ők a jó fiúk...
■ NAGY BENCE

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Túl a tornyon...

Markt Allhauban, a burgenlandi evangélikusok június 11-i Gustav Adolf-ünnepén vehetett részt Sopronból *Gabnai Sándor* esperes-lelkész, *Gálos Ernő* másodfelügyelő és e sorok írója. Útközben arról beszélgettünk, hogy milyen nagy hitelmény volt a soproni és a burgenlandi gyülekezeteknek az 1990. június 14-ei együttléte a soproni evangélikus templomban a Gustav Adolf-ünnepén, amelyen a kétezer-ötszáz ülőhelyes istenházában még a karzatok feljáróin is álltak.

Mivel az osztrák evangélikus egyházban ez az ünnep a legnagyobbak közé tartozik, és a többeszes gyülekezet nem fér el egy templomban, hatalmas sátor fogadja az ünneplőket. Most is ilyen épített a kétezer-száz lelket számláló Markt Allhauban élő vendégfogadó gyülekezet, Burgenland harmadik legnagyobb egyházközsége.

Az idei Gustav Adolf-ünnep mottója „Túl a tornyon” (Über den Turm hinaus) volt. A fogadó gyülekezet templomának megépítése után negyvenhét évvel (1832–1843) emelt, hatvankét méter magas torony igen hatásos jele volt annak, hogy az ország evangélikusai az elnyomás évtizedei után jelentettek: itt vagyunk, élünk, és hitünket láthatóan kívánjuk megélni.

Az igehirdető 1Tim 6 alapján példával illusztrálta, hogy a tükörben élesen látjuk hiányainkat tornyosulni, de azon túl észrevesszük-e a mellettünk, mögöttünk szenvedő embertársunk sebeit?

Örömmel hallottuk a tartományfőnök köszöntésében, hogy a szociális problémák megoldásának területén milyen kimagasló szolgálatot végez a burgenlandi evangélikusság diakóniája. Ennek elismeréseként kapja rövidesen *Manfred Koch* szuperintendens a legnagyobb osztrák állami kitüntetést. A szuperintendens köszöntő és köszönő szavaiban hangsúlyozta, hogy kitüntetése az egész burgenlandi evangélikusságnak szól.

Jóleső érzés tölthetett el bennünket akkor is, amikor a határátlépő iskolapartnerségről szólva a szomszédos magyar és szlovák gyülekezetek között Sopront is megemlítette, kiemelve az evangélikus iskolaügyben végzett fontos szolgálatát és a további kapcsolatok szükségességét.

SZIMON JÁNOS nyugalmazott lelkész (Sopron)

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Részeses Izidor

Hozzávalók a tésztához: 4 db tojás, 15 dkg porcukor, 15 dkg Rama margarin, 2 evőkanál kakaó, 15 dkg liszt, 1 csomag sütőpor. A töltelékhez: 25 dkg darált dió, 15 dkg porcukor, 1,5 dl rum. A mázhoz: 4 db tojás, 6 evőkanál porcukor, 1 evőkanál kakaó, 25 dkg Rama margarin.

A tészta elkészítéséhez a tojássárgákat a porcukorral és a margarinnal jól kikeverjük, majd hozzáadjuk a kakaót, a lisztet és a sütőport. 160 fokra előmelegített sütőben megsütjük.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

A töltelék elkészítéséhez a hozzávalókat összekeverjük, majd rákenjük a kihűlt tésztára.

A máz elkészítéséhez a tojásból, a porcukorból és a kakaóból álló masszát gőz fölött addig keverjük, amíg be nem sűrűsödik. Ha kihűlt, hozzáadjuk a margarint, majd az egészet a sütemény tetejére kenjük. Díszíthetjük csokireszeléssel.

Tenni az egészség megőrzéséért

Béres Egészség Hungarikum Díj 2009

► **Iskolai egészségnevelés, csellengők segítése, salátanap megszervezése, természetjárás, Mikulás-túra, életmódiroda működtetése – csak néhány azok közül a tevékenységek közül, amelyeket a Béres Egészség Hungarikum Díjjal jutalmaztak július elsején. A díjat a magyar egészségügy napján adta át dr. Béres József, a Béres Egészség Hungarikum Program életre hívója.**

A tavaly útjára indított Béres Egészség Hungarikum Díjjal olyan lelkes civilek munkáját ismerik el, akik a közösségekben másokat is arra ösztönöznek, hogy az egészséget értéként tekintsék, és tegyenek a megőrzése érdekében. Ők azok, akik mozgatórugóként hatnak, és ráirányítják nemcsak a közvetlen, hanem a tágabb közösségek figyelmét is arra, hogy egészségünk megőrzése mindannyiunk saját felelőssége – legyen szó akár testi, akár lelki vagy szociális egészségről.

Még mindig nagyon sokan vannak, akik – habár elméletben ismerik a teendőket – nem tesznek egészségünk megőrzése érdekében. Ezt a képet mutatja a Béres Egészség Hungarikum Program 2009 tavaszán készült *Egészségrecenzió* kutatása hazánk aktuális állapotáról.

„Egyre inkább szükségünk van olyan buzdítókra, akiket ma díjazunk. Jó példákat szeretnénk bemutatni és egyúttal köszönetet is mon-

dani a hétköznapok hőseinek” – mondta dr. Béres József.

A program azt a célt tűzte ki, hogy Magyarország Európa egyik legegészségesebb nemzetévé váljon. „Tudjuk, hogy sok még a teendő, de a lelkes civilekkel összefogva és az egészségmegőrzés igényét megteremtve jó úton haladunk” – hangzott az összefoglalás dr. Béres Józseftől.

A Béres Egészség Hungarikum Díjat hárman vehették át. *Balogh Tiborné* a budapesti Than Károly Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola tanára és gyermekvédelmi felelőse. Az iskolai egészségnevelésért és a hátrányos helyzetűek, a csellengők segítéseért tevékenykedik nap mint nap. A tanárnő mindemellett a prevencióra fókuszál. Ő vezette be a salátanapot az iskolában, a nevéhez fűződik az osztályfőnöki órák témáinak megreformálása, egészségnapok és környezet-, illetve egészségvédelmi tematikus versenyek szervezése is.

Bernáth Lászlóné az esztergomi Meteor Természetbarát Egyesület szakosztályvezetője. A környezettudatoságot tekint fontos feladatának. A nyolcvannegy éves egyesülettel telen-nyáron, itthon és külföldön is barangolnak. A programpalettán a Mikulás-túrától kezdve az őszi teljesítménytúrán át a horvátországi természetjárásig sok minden szerepel.

Bíró Tünde egészség témájú kiadványokat szerkeszt, életmódirotta szervez, és alapított egy életmódirotta is. Azt vallja magáról, sosincs szabadideje, mert munkája egyben a küldetése is. Tünde azokat az információkat adja át, amelyeket ő maga összegyűjtött az évek során: mind újságírói, mind személyes tapasztalatok sorakoznak mögötte. A hiánylapotokról, a víz jelentőségéről, a különböző egészségmegőrző módszerekről tart lelkesítő előadásokat, tréningeket.

A díjazottakat a Béres Egészség Hungarikum Alapítvány kuratóriuma választotta ki az Országos Egészségfejlesztési Intézet, a *Nők Lapja* és a *Blikk Nők* ajánlásával.

A Béres Egészség Hungarikum Programról olvasóink bővebben a www.beh.hu honlapról tájékozódhatnak.

► *EvÉlet*-infó

HIRDETÉS

Kollégiumi felvételi

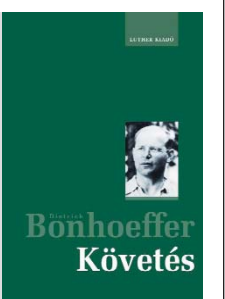
A Budapesti Tirannosz Ház egy felekezeti közti fiúkollégium, ahol a szál- léslehetőség mellett ideális feltételeket biztosítunk a diákok testi-lelki-spirituális fejlődéséhez is. Ha felvettek a főiskolára/egyetemre, és szívesen laknál egy keresztény közösségben – jelentkezz a Tirannosz Házba! További információ: [web: www.tirannosz.hu](http://www.tirannosz.hu); e-mail: tirannosz-haz@tirannosz.hu; tel.: 20/590-0534.

A hónap könyve – júliusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Dietrich Bonhoeffer: Követés

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 1900 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

Zsoltárok – fotópályázat

Az *Evangélikus Élet* szerkesztősége fotópályázatot hirdet *Zsoltárok* címmel. A pályaművek tematikailag a Biblia bármely zsoltárverséhez kapcsolódhatnak. Egy pályázó legfeljebb öt fotót küldhet be. Minimum 1600x1200 pixel méretű digitális fotókat várunk.

A beküldési határidő: 2009. augusztus 3., éjfélig. A pályázat nyitott, nem jelíges. A képek mellett minden esetben kérjük feltüntetni azt a zsoltárverset, amelyhez a fotó készült.

A beküldési cím: evélet@lutheran.hu.

Az első három helyezettet tíz-, hét- és ötezer forintos könyvvásárlási utalvánnyal jutalmazunk, amely a Luther Kiadó könyvesboltjában vásárolható le. A beérkezett pályaművekből az *EvÉlet* augusztus 23–30-ai lapszámában válogatást közlünk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Deák téri orgonazenés áhítatok keretében július 26-án, vasárnap 18 óra-
kor Wagner Szilárd orgonál. Műsor: *Georg Muffat* (1653–1704): *Toccat*
sexta; *Georg Böhm* (1661–1733): *Freu' dich sehr, o meine Seele* – korálpar-
tita; J. S. Bach (1685–1750): *Dór toccata és fúga*; *Girolamo Frescobaldi* (1583–
1643): *Quattro corrente* – négy tánc; *Léon Boëllmann* (1862–1897): *Góti-*
kus szvit Op.25.

HIRDETÉS

A Sola Fide – A Pápai Evangélikus Gyülekezet Alapítványa, mely közhasznú alapítvány, közleménye

2008. évi közhasznúsági jelentés. A 2008. évben a bevételek összege: 265 E (kettőszázhatvanötezer) Ft. A kiadások összege: 261 E (kettőszázhatvanötezer) Ft. Az eredmény: 4 E (négyezer) Ft.

Az szja 1%-ának felhasználása. A Sola Fide alapítvány köszönetét fejezi ki minden támogatójának, akik adójuk 1%-át a 2008. évre felajánlották. A beérkezett 87 858 Ft támogatásból a hitoktatást segítő eszközök beszerzésére fordítottunk 83 858 Ft összeget.

A 4 E Ft maradványt – a 2009-ben majd beérkező felajánlásokkal egészítve – a gyülekezet műemlék épületeinek karbantartására kívánjuk fordítani.

Borbély Lajos, a kuratórium elnöke

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Debrecen-Nagyverdón egyetem melletti, 76 m²-es, 3 szobás, felújított társasházi lakás eladó vagy budapesti hasonlóra cserélhető. 52/786-354, 70/581-8015.

Bp. XVIII. ker.-ben eladó tulajdonostól 67 m²-es nem panel lakás. 30/461-2771.

Fizessen elő lapunkra!

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Áldott az Úr, aki nyugalmat adott népének, Izráelnek egészen úgy, ahogyan megígérte. 1Kir 8,56a (Zsid 4,1; Mt 28,16–20; Róm 6,3–11; Zsolt 26) Salamon király templomszentelési imádságának egyetlen mondatán keresztül szólít meg ma minket a teremő Isten. Ez az egy mondat világgóssá és érthetővé teszi számunkra, hogy nyugalma az embernek egyedül Isten által lehet. Igazi nyugalmat csakis a nyugalom napját megszentelő Isten által és az ő áldása által kaphatunk. Nekem ez áldott tapasztalásom. Kívánom, hogy sokaknál így legyen!

Hétfő

Megfeledek-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? Ha mások megfeledekzenének is, én nem feledkezem meg rólad! Ézs 49,15 (Lk 11,13; 2Móz 14,15–22; Fil 3,12–16) Mindig különös érzés fogott el ezt az ígét olvasva. Hozzám hasonlóan talán minden édesanya elgondolkodik azon, hogy vajon el, illetve meg tudna-e feledkezni gyermekéről. Ha távol vagyunk is tőlük, ha sok elfoglaltságunk miatt viszonylag kevés időt töltünk is velük, gondolatainkban, szívünkben, sőt imádságainkban is ott vannak gyermekeink. Hatalmas öröm tehát azt tudni, hogy Isten mennyivel inkább nem feledkezik meg rólunk, szereteteinkről, gyülekezetünkről, országunkról.

Kedd

Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta. Jn 3,36 (Ez 20,11; ApCsel 2,32–40; Fil 3,17–21) Világos útmutatást kaptunk a mai igében, hogyan lehet a miénk az örök élet. Az első és legfontosabb: Isten úgy szerette az embert, hogy nem akarta, hogy bűne miatt örök kárhozat legyen a része, ezért elküldte Egyszülöttjét, Jézus Krisztust, aki életét adta, hogy ki-ontott vérével eltörölje adósságunkat. De nem lesz örök életünk, ha nem hiszük, hogy helyettünk vérezt Jézus Krisztus. A hit pedig az engedelmes-ségben lesz teljessé. Ugye tudjuk, hogyan járt a homokra építő ember, mi lett a házával (Mt 7,26–27)? Mi lehetünk okos házépítők: életünkben a hit és a cselekedetek össze kell, hogy tartozzanak!

Szerda

Gondunk van a tisztességre nemcsak az Úr előtt, hanem az emberek előtt is. 2Kor 8,21 (3Móz 25,14; ApCsel 16,23–34; Fil 4,1–9) Isten igéje ma nagyon komolyan figyelmeztet bennünket arra, hogy életünk minden nap a teremő Isten és embertársunk előtt egyaránt tisztán kell élnünk! Bizony hajlamosak vagyunk arra, hogy Isten szavát csak félig teljesítsük: Istenünknek valljuk, ellátogatunk házába, adományainkkal segítjük övét. Isten azonban azt akarja, hogy a felebarát felé is tisztességesen éljünk. Erre János levelében is figyelmeztet: „...aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát.” (1Jn 4,20)

Csütörtök

Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott. Róm 11,2a (Zsolt 94,14; Mt 18,1–6; Fil 4,10–23) Isten hű, ha mi hűtlenkedünk is – ezt érthetjük meg mai igénkől. Nagyon fontos ezt magunkban tisztázni. Természetesen nem azért, hogy bátran vétezzünk Isten ellen és felebarátunk ellen. Isten nem a bűnre szabadít fel minket. A félelmeinkből, az állandó kényszer megfélemleni akarásunkból akar kimenteni azáltal, hogy azt hirdetteti nekünk: nem veti el népét, népe tagjait, azaz téged és engem sem. Miből fakad ez a hűség? Isten lényegéből, aki maga a szeretet. Ő Fiában tette érthetővé a világ minden embere számára, hogy szereti, és hű az emberhez, nem akarja elveszni látni. Drága testvér, aki a keresztségben elpecsételt vagy az ő számára, áldd és magasztald Istent, aki hű hozzád!

Péntek

Mi, akik a nappal fiaink vagyunk, legyünk józanok, vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját és mint sisakot, az üdvösség reményességét. 1Thessz 5,8 (Ézs 6,1–2; Jn 19,31–37; ApCsel 17,1–15) Pál apostol a nappal fiaink nevezi a Krisztusban élő embereket. Erőt adó megállapítás, de egyben óriási felelősséget is ró ránk. Erőt ad, mert tudjuk, hogy fényünk, életünk Krisztus által van, csakis miatta nevezethetünk a nappal fiaink. Ezt a fényt azonban tovább kell adnunk azáltal, hiszen józanok vagyunk. A józanság Isten igéjének a megtartását jelenti. Hiszen Jézus, aki maga a testté lett Ige, engedelmes volt meghalál, szelíden élte istenfiú életét. Így kell nekünk is az Isten felé megélt engedelmisségben megmutatni józanságunkat. Keresztény életünk azonban akkor lesz védett, ha nem feledkezünk meg nap mint nap magunkra öltetni Isten fegyverzetét. És ez nem színjáték! Hiszen meztelenül ki indul csatába? Mi is csak Jézussal és fegyverzetben indulhatunk a napi hitharcba!

Szombat

Szám dicséretteddel van tele, dicsőítlek mindennap. Zsolt 71,8 (Lk 6,45b; Jel 3,1–6; ApCsel 17,16–34) Az általunk jól ismert 246. gyülekezeti ének utolsó sora így hangzik: „S ha már dicsérni tud, / Mást nem kíván!” Isten Szentlelke tudja egyedül elvégezni bennünk, hogy ne csak kérni tudjunk Istentől, hanem hálát is tudjunk adni. Naponta kérjük tehát a Lelket, hogy hálás életű emberek legyünk! Miért fontos ez? A tíz lépcsős történetében Jézus keresi azt a kilenc meggyógyultat, akik nem mentek vissza hozzá (Lk 17,11–18). Azért kereste őket, mert teljes gyógyulása csak annak van és lehet, aki nemcsak kérni és elfogadni, de hálát adni is tud. Kívánom, hogy nálunk is így legyen!

■ TAMÁSY TAMÁSNÉ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 19-étől július 26-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
21.50 / Duna Tv <i>A múlt hatalma</i> (olasz filmdráma, 2002) (98') Az egykori magas rangú katonatiszt temetése után fia, Gianni, az író találkozik egy különös férfival. <i>Bogliasco</i> többször is keresztetzi az útját, és az író életével kapcsolatos dolgokról mesél. Egyszer azután kiböki, hogy Gianni apja valójában nem olasz tábornok volt, hanem a KGB ügynöke. Meggyilkolt egy olasz tisztet, és felvette annak személyazonosságát, így sikerült karriert befutnia. A döbbsent Gianni helyzetét nehezíti, amikor kiderül, hogy felesége megcsalja. A férfi szinte összeroppan a hazugságok alatt, s arra kényszerül, hogy újragondolja egész életét.	13.23 / Kossuth rádió <i>Az első évek</i> Petőfi Sándor kamaszkori versei 1838–1839 14.05 / Kossuth rádió <i>Kabaréklub</i> 15.10 / Duna Tv <i>A Szent Péter-bazilika ötszáz éve (német ismeretterjesztő film, 2005) (53')</i> 18.00 / Bartók rádió <i>Kamarahangverseny a Magyar Rádió márványtermében</i> Hegedűs Mónika fuvolázik 19.35 / Bartók rádió <i>Az észet Nemzeti Szimfonikus Zenekar hangversenye</i> 20.10 / m1 <i>Beugró (szituációs szórakoztató játék)</i> 21.00 / m2 <i>Láncra verve (amerikai-kánadai filmdráma, 2006) (83')</i>	12.05 / Bartók rádió <i>Nürnbergi nemzetközi orgonafesztivál 2008</i> VI/5. rész 12.05 / PAX <i>Lehulló lepel. In memoriam dr. Fabiny Tibor</i> 18.05 / PAX <i>Fény előttem, fény utánam (magyar dokumentumfilm) (30')</i> <i>Túrmezei Erzsébet portréja</i> 20.00 / Duna II. Autonómia <i>Isten szemé előtt (magyar dokumentumfilm, 2005) (75')</i> 21.00 / Duna Tv <i>Az alvilág professzora (fekete-fehér magyar játékfilm, 1969) (77')</i> 21.50 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> BBC-legendák	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebednek biztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása 13.55 / m2 <i>Kerekék és lépések (45')</i> A Körösök vidékén 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Paul Hindemith</i> 3. rész Vokális muzsika 15.35 / Duna Tv <i>Imuhar (francia-nigériai filmdráma, 1997) (83')</i> 19.42 / Kossuth rádió <i>Mese, ház</i> Mesés dalok a Kaláka együttes és T. Horváth József előadásában
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
6.45 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) (26') 13.35 / Bartók rádió <i>C. Ph. E. Bach: G-dúr orgonaverseny</i> Közreműködik Spányi Miklós és a Concerto Armonico 16.45 / PAX <i>A Deák téri evangélikus múzeum (riportfilm) (15')</i> 18.35 / m2 <i>Épített szépségek (25')</i> Kecskemét 19.35 / Bartók rádió <i>Budapesti Tavasz Fesztivál 2009</i> A Magyar Telekom Szimfonikus Zenekar hangversenye 22.25 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – a kultúráról</i> 0.05 / Duna Tv <i>Szerzők (norvég filmdráma, 2006) (103')</i>	13.14 / Bartók rádió <i>Kórus-világtalálkozó – Koppenhága 2008</i> A Dán Nemzeti Leánykar énekel 13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház féléórása 19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a fertődi Esterházy-kastélyt</i> Az eisenstadti Haydn Quartet hangversenye 20.45 / Duna II. Autonómia <i>A hazudós pásztor (iráni filmdráma, 2006) (80')</i> 21.55 / m2 <i>A megtalált idő (francia-olasz-portugál filmdráma, 1999) (158')</i> 23.00 / Duna Tv <i>Terra Nova</i> (ausztrál filmdráma, 1998) (84')	10.10 / Duna Tv <i>Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')</i> Az óbudai evangélikus templom 11.00 / PAX <i>Ifi café - kávéház a város szélén (koncertfilm)</i> 11.14 / Bartók rádió <i>Vuk</i> <i>Fekete István regényét rádióra alkalmazta: Szabó Éva</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Hamburgi Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye</i> 13.00 / Duna Tv <i>Isten kezében (26')</i> Rubinmise 20.30 / Filmmúzeum <i>Az aranyember</i> (magyar kalandfilm, 1962) (107')	10.30 / m1 <i>Egyházi naptár</i> 10.40 / m1 <i>Református magazin</i> 11.10 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 12.01 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) (26') 12.05 / Bartók rádió <i>A Dán Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye</i> <i>Beethoven: IX. szimfónia</i> 15.04 / Kossuth rádió <i>Hangalbum</i> Értékek, dokumentumok, ritkaságok a Magyar Rádió hangarchívumából 15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> (egyházzenei magazin) 20.45 / Duna Tv <i>Rokonok (magyar filmdráma, 2006) (110')</i>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).
Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

